

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

Razlagova 16, SI-2000 Maribor

tel.: 02 229 69 10, fax: 02 229 69 20

www.zpm-mb.si, zpm@zpm-mb.si

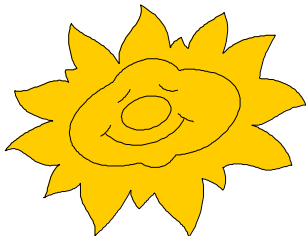
OPOMNIK VZGOJITELJEM NA LETOVANJU ZPM MARIBOR V VIRC POREČ

Počitnice s prijatelji!

Maribor, junij 2012

KAZALO

UVOD	2
1. VLOGA VZGOJITELJA	3
2. KODEKS ETIČNIH NAČEL NA PODROČJU LETOVANJA OTROK	6
<i>Naloge in dolžnosti pedagoškega osebja na letovanjih ZPM Maribor</i>	10
3. PRAVILA NA LETOVANJIH	15
<i>Uvod</i>	16
<i>Pravila o redu na letovanjih za otroke in mladostnike</i>	16
<i>Hišni red počitniškega centra VIRC Poreč</i>	20
<i>Obvezni napotki pedagoškemu vodstvu in ostalim spremljevalcem (dodatek k Hišnemu redu)</i>	24
<i>Obvezni napotki za spremljevalce za varnost in dobro počutje otrok ob kopanju in na plaži (dodatek k Hišnemu redu)</i>	28
4. KOMUNIKACIJA in SPODBUJANJE - OTROK, SKUPINA, VZGOJITELJ	33
5. PRILOGE	39
<i>Izvleček iz Kazenskega zakonika (Ur. l. RS št. 55/08)</i>	40
<i>Izvleček iz Zakona o preprečevanju nasilja v družini (Ur. l. RS št. 16/08)</i>	45

*Otroci imajo kratke noge,
a delajo največje korake.*

Do Sonca.

Do Sreče.

Do Sveta.

*In puščajo za vse zanesenjake
v prihodnosti sledi.*

Tone Pavček

UVOD

Vzgojno Izobraževalni in Rekreatijski Center v Poreču (VIRC) ponuja tako otrokom kot vsem ostalim na letovanju poseben prostor za druženje, spoznavanje, raziskovanje in rekreacijo.

Naš namen je otrokom zagotoviti prijeten, sproščen in vesel počitek, napolnjen z najrazličnejšimi dejavnostmi. POMEMBNO JE, DA SE OTROCI DOBRO POČUTIJO! Da pa bo to mogoče, se mora dobro počutiti posamezen vzgojitelj ter vso pedagoško vodstvo ... kajti *dajati ni vedno lahko; treba je imeti, da lahko dajamo.*

Zavedajmo se, da smo na letovanju zaradi otrok, da skrbimo za zadovoljevanje njihovih želja, potreb in interesov v skladu z zmožnostmi in pravili.

Cilj počitnic na letovanju je vsestransko napredovanje otrok ter pridobivanje novih izkušenj in znanj. Otroci prihajajo v VIRC vsak s svojo "zgodbo" in če jim omogočamo odprto, radovedno, kreativno okolje, je veliko možnosti, da bodo v takšnem pozitivnem vzdušju začeli delovati skladno s tem. Vzorci otrokovega vedenja se lahko v tem primeru hitro spremenijo in prilagodijo, saj nas okolje in vzdušje v njem precej definira.

VIRC je "mesto", kjer je potrebno prisluhniti drug drugemu, kjer naj bo vodilo dobra volja in kjer naj bivata iznajdljivost in ustvarjalnost.

1. VLOGA VZGOJITELJA

Vloga vzgojitelja pri organizaciji odhoda

Najpomembnejše naloge vzgojitelja

Odgovornosti vzgojitelja

VLOGA VZGOJITELJA PRI ODHODU NA LETOVANJE

Dobra organizacija na zbirališču in dobro organiziran odhod napravita še posebej močan vtis na starše in poglobita občutek, da so otroka izročili v skrbno varstvo. Pedagoško vodstvo, vsi vzgojitelji in zdravstveno osebje morajo biti obvezno med prvimi na zbirnem mestu. Zelo pomembno je tudi, da je vzgojitelj videti vesel, poln energije, hkrati pa uvideven, pozoren in predvsem urejen. Starši si bodo brez dvoma določeno mnenje o vzgojitelju ustvarili že ob pogledu nanj, zato moramo paziti na svojo zunanjo podobo. Tudi prvi stik vzgojitelja z otrokom bo staršem zelo pomemben. Ne bodimo nervozni, delujmo uglašeno in zrelo, kot da to delo opravljamo že vrsto let. Vstop na avtobus naj poteka mirno, poskrbimo, da vsak otrok najde svoj sedež in pospravi prtljago. Vzgojitelji morajo na avtobusu sedeti ob svoji skupini otrok. Nikakor pa ne pozabimo skupaj z otroki pomahati staršem in ostalim v slovo. Čas med vožnjo je za vzgojitelja pomemben, saj si tedaj ustvari prvi vtis o svoji skupini, to pa mu omogoča, da hitreje spozna interese posameznih otrok.

NAJPOMEMBNEJŠE NALOGE VZGOJITELJA

V nadaljevanju tega Opomnika so naloge vzgojiteljev in drugih spremljevalcev natančno podane, zato jih tukaj ne bomo posebej naštevati.

Posebej se moramo ustaviti pri odgovornostih, ki so bistvenega pomena za varno letovanje. Pojem odgovornosti je namreč širok, tako z vidika civilno-pravne odgovornosti (odškodninski zahtevki), kazenske odgovornosti (določila Kazenskega zakonika) in tudi moralne odgovornosti (prostovoljno delo pri ZPM Maribor).

Pomembno je, da se vsi prostovoljci, vodje in vzgojitelji zavedamo pomena varnosti otrok in skupnega interesa za kvalitetne počitnice s prijatelji. Ob tem ni pomembno, ali so vsi postopki v zvezi z letovanjem natančno definirani. Pomembno je, da je od vseh nas **pričakovana in zahtevana maksimalna skrb za otroke**.

Vzgojitelji naj se ob zadregah, ki jih sami ne znajo rešiti, ali v situacijah, na katere niso pripravljeni, obrnejo po pomoč k pedagoškemu vodstvu (vodja, pomočnik).

ODGOVORNOSTI VZGOJITELJA

Vzgojitelj za otroka odgovarja neprestano v času letovanja. Delo je fizično in psihično naporno, zato je nujno, da se na to tudi dobro pripravimo. Vsak vzgojitelj je odgovoren, da se vsi otroci domov vrnejo zdravi in nepoškodovani. Pri tem se med seboj prepletajo pravna, kazenska in moralna odgovornost.

Ko govorimo o pravni odgovornosti, se sklicujemo na Kazenski zakonik Republike Slovenije in mislimo predvsem na vse vrste malomarnega in neodgovornega ravnanja, ki je v primeru nezgode seveda tudi predmet kazenske obravnave.

Da se izognemo posledicam, poskrbimo za:

- pravilno uporabo naprav, ki prinašajo potencialne nevarnosti (tobogan, gugalnice in ostala igrala ...),
- prepričamo se o globini vode in šele nato dovolimo kopanje,
- preprečujemo potiskanje in metanje v vodo,
- izognemo se nevarnostim, ki jih lahko prinaša plaža - gladke stopnice, dostopi v vodo, opekline zaradi neprimerne sončenja, metanje kamenja, konflikti z drugimi obiskovalci plaže ...

Seveda vzgojitelj ni kriv za morebitno nezgodo ali nevšečnost v primeru, ko je storil vse, kar je bilo potrebno za varno letovanje.

Povsem narobe bi bilo, da bi nas tako velika odgovornost oddaljevala od vzgojiteljskega dela. Prav nasprotno, spodbuditi nas mora k popolnejši in še bolj skrbni pripravi za delo. **Vsak vzgojitelj naj ravna z otroki tako, kot si želi, da bi drugi ravnali z njegovimi.**

Povedati je treba še to, da je v primeru poškodb treba napisati zapisnik, kjer naj bodo natančno opisane okoliščine. Izjavo naj dajo tudi ostali očitvidci in v kolikor poškodovan otrok ni preveč prizadet, naj tudi sam opiše nezgodo. Vse izjave je treba shraniti in jih predložiti pristojnim službam organizatorja, torej Zvezi prijateljev mladine Maribor.

ZGLED JE NAJBOLJŠE VZGOJNO SREDSTVO

in

POHVALA IMA NAJVEČJI VZGOJNI VPLIV

VELIKO VESELJA!

Opomnik je bil prvič izdelan leta 2000, nazadnje je bil noveliran v maju in juniju 2012.

** Pričujoči del Opomnika je delno povzet po delovnem gradivu Zavoda za letovanje in rekreacijo otrok Ljubljana. ZPM Maribor se Zavodu zahvaljuje za dovoljenje pri povzemanju internih materialov.*

2. KODEKS ETIČNIH NAČEL

Uvod

Kodeks etičnih načel na področju letovanja otrok

Etičnost

Spoštovanje človekovih pravic in svoboščin

Sprejemanje različnosti

Enakopravnost prostovoljskega dela

Pomoč za samostojnost

Izvajanje načel kodeksa

Kršitev kodeksa vzgojiteljev na področju letovanja otrok

Lažje oblike kršitev

Težje oblike kršitev

Hujše oblike kršitev

Ukrepanje ob kršitvah kodeksa

Naloge in dolžnosti pedagoškega osebja na letovanjih ZPM Maribor

K O D E K S

ETIČNIH NAČEL VZGOJITELJEV NA PODROČJU LETOVANJA

I. UVOD

Aktiv vzgojiteljev deluje pri Zvezi prijateljev mladine Maribor kot prostovoljno združenje delavcev različnih strok, ki s svojim prostovoljnim delom uresničujejo družbeno vlogo in cilje Zveze prijateljev mladine. Prizadevamo si povečati dobrobit posameznikov, skupin, otrok in družin, varovati potrebe ter interese otrok in mladostnikov, razvijati vključevanje posameznikov v družbeno okolje ter preprečevati odrinjenost posameznikov in skupin.

Naziv za vsakogar, ki se odloči, da bo prostovoljno spremljal in v skladu s pričakovanji ZPM Maribor delal z otroki in mladostniki na letovanjih kot del pedagoškega osebja, je vzgojitelj. Termin vzgojitelj oz. vzgojiteljica torej ne predstavlja profesionalnega naziva pridobljenega s formalnim izobraževanjem, temveč označuje osebo, ki v pripravi na letovanje, v izvedbi letovanja in po zaključku letovanja sodeluje z organizatorjem letovanj (ZPM Maribor) ter se v skladu z določili Kodeksa etičnih načel vzgojiteljev (v nadaljevanju Kodeksa) in izvedbenih aktov po svojih najboljših močeh trudi vzgojno delovati.

Vzgojitelji, ki delamo z otroki na letovanju, smo zavezani k spoštovanju načel Kodeksa in k ravnanju v skladu z njim. Z njegovimi načeli smo vzgojitelji seznanjeni ob začetku prostovoljskega dela in se s podpisom izjave zavežemo k spoštovanju Kodeksa.

II. KODEKS ETIČNIH NAČEL NA PODROČJU LETOVANJA OTROK

Kodeks vzgojiteljskega dela je zbirka in zapis najpomembnejših načel, ki jih morajo vzgojitelji upoštevati pri svojem delu v času letovanja. Mnoga načela pa naj postanejo tudi sestavni del osebnosti vzgojitelja.

Zelo važen je vzgojiteljev vzgled in pridobivanje zaupanja med otroki. S svojim načinom dela in vedenja pripomore k doseganju temeljnih ciljev letovanja otrok.

Način vzgojiteljevega dela izhaja iz njegovega odnosa in pristopa do otrok. Tudi medsebojni odnosi med vzgojitelji so pomembni pri vzgojnem delu z otroki.

Vzgojitelj mora pri svojem delu stalno spremljati celotno skupino in počutje vsakega posameznika v njej, o posebnostih in težavah pa takoj obvestiti pedagoškega vodjo ali v njegovi odsotnosti pomočnika pedagoškega vodje.

Načela:

1. ETIČNOST - OSNOVA RAVNANJA

Pri svojem delu, ki služi dobrobiti posameznika in družbe, se vzgojitelji ravnamo po načelih etičnosti - obče dobrega. Svoje delo moramo razmejiti od političnih, ideoloških, osebnih in institucionalnih vplivov ter interesov, ki bi utegnili ovirati našo človeško in strokovno presojo o tem, ali s svojim delom dejansko pomagamo posamezniku ali pa zgolj rešujemo osebne probleme oziroma zastopamo interese, ki niso v skladu s splošno veljavnimi načeli socialne pravičnosti in dobrobiti posameznika.

2. SPOŠTOVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC IN SVOBOŠČIN

Vzgojitelji spoštujemo vse z Ustavo in zakoni Republike Slovenije zajamčene pravice ter vse mednarodne dokumente s področja človekovih pravic, ki jih je sprejela ali ratificirala Republika Slovenija, predvsem pa Konvencijo o otrokovih pravicah.

3. SPREJEMANJE RAZLIČNOSTI

Posamezniki in skupine imajo pravico do enake obravnave ne glede na biološke, osebnostne, statusne, nacionalne, verske, ideološke in politične razlike. Vzgojitelji vse otroke sprejemamo takšne kot so, podpiramo njihova močna področja in spodbujamo socialne stike.

4. ENAKOPRAVNOST PROSTOVOLJSKEGA DELA

Vsi vzgojitelji smo enakopravni pri izvajanju prostovoljskega dela ter prevzemamo konkretne delovne naloge na osnovi lastnih usposobljenosti in izkušenj. Naloge in dolžnosti pedagoškega osebja na letovanju so podrobno opisane in so priloga Kodeksa.

5. POMOČ ZA SAMOSTOJNOST

Vzgojitelji spoštujemo znanje in izkušnje drugih, si medsebojno pomagamo ter usklajujemo svoje delo v dobrobit otrok.

Dobri, korektni ter iskreni odnosi so temelj uspešnega timskega dela in ustvarjalnega medsebojnega sodelovanja. V primeru nejasnosti, zadrege ali težave ob svojem delu je vsak vzgojitelj dolžan zaprositi pedagoško vodstvo za podporo in pomoč.

III. IZVAJANJE NAČEL KODEKSA

Dolžnost vzgojiteljev je, da spoštujemo načela Kodeksa, se po njih ravnamo, jih razvijamo in bogatimo. S svojim osebnim vzgledom spodbujamo tudi ostale k spoštovanju in izvajanju teh načel.

IV. KRŠITEV KODEKSA VZGOJITELJEV NA PODROČJU LETOVANJA OTROK

Vzgojitelji na letovanju so zavezani k spoštovanju načel Kodeksa in so dolžni spoštovati prepovedi.

Z izrazom prepovedi so mišljena vsa nedovoljena ravnanja, ki jih opisuje pravni red Republike Slovenije ali druge države, kjer letovanje poteka, in posebne prepovedi, ki so zapisane v aktih organizatorja letovanja ter v Hišnem redu počitniškega centra. Organizator letovanja je ZPM Maribor, počitniški center je tista lokacija, kjer se letovanje izvaja.

Kršitve so vse aktivnosti, s katerimi vzgojitelj na letovanju ravna v nasprotju s Kodeksom, pravili, prepovedmi in hišnimi redi ter imajo za posledico oteženo delovanje vzgojiteljskega tima, skupine otrok, ki jo vzgojitelj vodi, kot tudi drugih skupin, ki letujejo v izmeni.

V primeru, da je vzgojitelj kršil etična načela Kodeksa oziroma naloge in dolžnosti vzgojitelja, pedagoški vodja ukrepa v skladu s svojimi pooblastili. Vzgojitelja, za katerega je ugotovljeno, da je kršil načela Kodeksa oziroma ni opravil nalog in dolžnosti, opozori na kršitev.

Pedagoški vodja se lahko glede na obliko kršitve posvetuje z vodstvom izmene in v dogovoru z njimi izreče vzgojitelju ukrep. Z izrečenim ukrepom je seznanjen celotni vzgojiteljski tim izmene, strokovna služba in sekretar ZPM Maribor. O ukrepu pedagoški vodja poroča v poročilu pedagoškega vodje po koncu izmene.

Vrste kršitev:

- lažje oblike kršitev,
- težje oblike kršitev,
- najtežje oblike kršitev.

1. Lažje oblike kršitev so:

- delno neizpolnjevanje nekaterih nalog in dolžnosti pedagoškega osebja na letovanju ali neizpolnjevanje dogovorjenega programa dela vzgojitelja v izmeni,
- neredno obiskovanje izobraževanj in sestankov vzgojiteljev.

2. Težje oblike kršitev so:

- brezbrizen odnos do otroka in skupine kot celote,
- nepravilen način dela v skupini,
- neprimerno obnašanje vzgojitelja do skupine,
- neprimerno izražanje in vedenje vzgojiteljev do otrok oziroma drugih udeležencev letovanja,
- zapuščanje skupine otrok brez vednosti pedagoškega vodje ali pomočnika pedagoškega vodje,
- formiranje skupin, ki med vzgojitelji negativno vplivajo na odnos v kolektivu,
- neprimeren odnos do ostalih delavcev v počitniškem centru.

3. Najtežje oblike kršitev so:

- dejanja, ki se preganjajo po zakonu (predvsem Kazenski zakonik RS in drugi predpisi).

- zapuščanje skupine za daljši čas ali celo čez noč brez vednosti ali soglasja pedagoškega vodje,
- samovoljno dovoljevanje izhodov otrok v skupini,
- zloraba denarja in drugih predmetov, ki so last otrok,
- uživanje alkohola z otroki,
- ljubezenski, spolni odnos v odnosu vzgojitelj – otrok,
- popivanje, tabletomanija, uživanje drog.

V. UKREPANJE OB UGOTOVITVAH KRŠITVE KODEKSA

Ukrepe zoper vzgojitelja izreče pedagoški vodja, v njegovi odsotnosti pa pomočnik. Ukrepi se praviloma stopnjujejo; v primeru težjih ali najtežjih kršitev stopnjevanje ukrepov ni predvideno.

Ukrep zoper pedagoškega vodjo lahko sprejme sekretar ZPM Maribor, ki je dolžan po zaključku letovanja o razlogih in ukrepu poročati pristojnim organom ZPM Maribor.

Glede na obliko kršitve, se ukrepi delijo na:

UKREPI NA LETOVANJU:

- ustni opomin za lažje kršitve, izrečen vzgojitelju v medsebojnem pogovoru,
- javni opomin za ponavljajoče se lažje kršitve ali težje kršitve, izrečen vzgojitelju na sestanku vzgojiteljev,
- pisni opomin pred napotitvijo domov zaradi ponavljanja predhodnih kršitev ali novih kršitev,
- razrešitev dela in nalog vzgojitelja z napotitvijo domov na njegove lastne stroške in odvzem nagrade zaradi več težjih kršitev ali najtežje kršitve.

UKREPI PO LETOVANJU:

1. neizplačilo nagrade zaradi prejetega opomina pred napotitvijo domov ali napotitve domov,
2. prepoved letovanja za eno leto,
3. trajna prepoved letovanja z izključitvijo iz aktiva vzgojiteljev.

Ukrepa iz predhodnih točk 2. in 3. lahko izreče na predlog vodstva izmene po zaključku letovanja Vodstvo aktiva vzgojiteljev pri ZPM Maribor.

Vzgojitelj, ki mu je bil izrečen kateri od ukrepov, ima možnost vložiti pritožbo na izrečeni ukrep na Komisijo za letovanje ZPM Maribor v roku 30 dni po izreku ukrepa. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

V imenu aktiva vzgojiteljev:	2. 6. 1995	IRENA DAJČMAN
Za komisijo za letovanje:	2. 6. 1995	JOŽICA MIKIĆ – HORVAT
Za zbor vzgojiteljev:	2. 6. 1995	ROZIKA MUHIČ

Zadnje spremembe:	22. 5. 2011
-------------------	-------------

V imenu vodstva aktiva vzgojiteljev :	MAJA KRAJNC RUŽIČ
Za komisijo za letovanje:	MAJDA ČIŽIČ

Priloga: Naloge in dolžnosti pedagoškega osebja na letovanju

NALOGE IN DOLŽNOSTI PEDAGOŠKEGA OSEBJA NA LETOVANJIH V ORGANIZACIJI ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

I. VZGOJITELJ

Vzgojitelj mora biti polnoletna, urejena oseba, ki s svojim zgledom, ravnanjem in delom prispeva k dvigu uspeha in ugleda letovanja. Vzgojitelje usmerja aktiv vzgojiteljev pri ZPM Maribor.

Vzgojitelj vodi skupino otrok, ki mu je dodeljena za čas letovanja. Za svoje delo je vzgojitelj neposredno odgovoren pedagoškemu vodji.

Naloge vzgojitelja so:

- vzgojitelj je dolžan prisostvovati na vseh sestankih izmene. Na skupnem sestanku z otroki in starši se seznani z otroki svoje skupine in njihovimi starši, seznani jih s pomembnimi informacijami o letovanju. O posebnostih otroka se s starši pogovori individualno,
- sprejme otroke na zbirnem mestu in jim razdeli prepoznavne znake, da prepozna svojo skupino otrok,
- zabeleži si vse pripombe in napotke staršev, ki mu jih na zbirnem mestu povedo za svojega otroka,
- prevzame osebni dokument, zdravstveno kartico, evropsko zdravstveno kartico in morebitne ostale dokumente ter na vso dokumentacijo skrbno pazi ter jo ob povratku vrne staršem,
- v primeru, da je avtobus opremljen z varnostnimi pasovi, preveri ali so otroci pripeti,
- na potovanju se ves čas ukvarja z otroki – jih spoznava, pazi na njihovo varnost, posebej pomaga tistim otrokom, ki jih ločitev od staršev čustveno prizadene, in tistim, ki vožnjo zdravstveno slabo prenašajo,
- na letovanju skrbi za otrokov osebnostni razvoj, življenjsko varnost, zdravje in rekreacijo,
- odgovarja za slehernega otroka v svoji skupini ter za otroke iz druge skupine v času, ko nadomešča njihovega vzgojitelja, in prevzema skrb za vse ostale otroke v izmeni,
- skrbi za socializacijo otrok,
- vzgojitelj si v času letovanja zapisuje posebnosti svoje skupine in posameznega otroka v opomnik in z opaznanji seznani pedagoškega vodjo,
- v skladu z zmožnostmi in pravili prisluhne željam, interesom in potrebam otrok,
- pri vzgojnih prijemih in vzgojnem ravnanju upošteva posebnosti, nagnjenja, navade in težave otrok,
- pri težavah, ki jih sam ne more ustrezno rešiti, se posvetuje s pedagoškim vodjo ali pomočnikom in ukrepa po njunem navodilu,
- otroke pripravlja in vključuje v skupne prireditve, tekmovanja in druge aktivnosti,
- glede na svojo sposobnost in po navodilih športno-rekreativnega vzgojitelja sodeluje pri vseh aktivnostih na plaži, v morju ali bazenu, posebno pozornost namenja varnosti otrok pri kopanju,
- vzgojitelj je dolžan v vsem upoštevati usmeritve in navodila pedagoškega vodje,
- vzgojitelj dežura po razporedu dežurstev izmene,
- vzgojitelj ne sme zapuščati svoje skupine, razen v dogovoru s pedagoškim vodjo – v tem primeru se mora vrniti v skladu z dogovorom,
- otroci v objektih ne smejo biti sami, zaklepanje otrok v sobe, trakte nadstropij ali v nadstropjih ni dovoljeno. V primeru, da iz zdravstvenih, vremenskih ali podobnih razlogov otroci ostanejo v sobah tudi takrat, ko to ni predvideno v dnevnem redu počitniškega doma, je v spalnih objektih nujna tudi prisotnost vzgojiteljev,
- vzgojitelj otroke seznani s hišnim in dnevnim redom, s pravili o redu na letovanjih, programom letovanja ter interesnimi dejavnostmi. Odgovoren je, da se v njegovi skupini naštetu tudi upošteva in izvaja,
- med letovanjem spodbuja otroke, da pišejo staršem, in pomaga najmlajšim, če pri pisanju potrebujejo pomoč,
- glede na dogovor v izmeni se otrokom omogoči kontakt s starši,
- v dogovoru s starši ali na željo otrok hrani denar za otroke v svoji skupini. Na osnovi otrokovega podpisa evidentira izdatke posameznega otroka in skrbi za racionalno porabo denarja, ostanek denarja ob povratku vrne staršem,
- ob prihodu popiše poškodbe inventarja v prostorih, kjer biva skupina, ter skrbi za preprečevanje poškodb slednjih,
- navaja otroke na urejeno razporeditev oblačil in obutve, ob koncu izmene poskrbi za urejenost otroške garderobe,
- spodbuja otroke k primernemu odnosu do hrane,
- skrbi za izposojene športne rekvizite in druge pripomočke,
- skrbi, da so luči v bivalnih prostorih ugasnjene, ko otroci niso prisotni,
- redno skrbi za sporočila, ki prihaja od staršev, in tista, ki jih pošiljajo otroci domov,

- na zbirnem mestu ob vrnitvi je vzgojitelj ves čas z otroki. Staršem odgovarja na vprašanja o letovanju in aktivnosti otroka. Vzgojitelj odide z zbirnega mesta šele takrat, ko preda zadnjega otroka.

2. Naloge vzgojitelja z vidika zdravstvenega varstva so:

- pozoren je na spremembe zdravstvenega stanja,
- obolele otroke pelje v ambulantno in se pri otrocih, ki so potrebni posebne nege, ravna po zdravnikovem navodilu,
- skrbi in odgovarja za izvajanje zdravstveno-preventivnih in varstvenih ukrepov za preprečevanje bolezni, poškodb ter drugih nevarnosti,
- navaja otroke na osebno higieno, najmlajšim otrokom pomaga pri negi,
- skrbi, da so otroci oblečeni primerno dejavnostim na letovanju.

I.I. DODATNI VZGOJITELJ

Izmeni, v kateri je število otrok določene skupine večje od dogovorjenega normativa oz. so otroci vzgojno zahtevnejši ali nastopijo morda še kakšne druge okoliščine oziroma potrebe, se priključi dodatni vzgojitelj. Sicer v izmenah ni dodatnega vzgojitelja.

Dodatnega vzgojitelja se lahko v izmeno vključi takoj ob odhodu izmene ali naknadno, glede na potrebe v izmeni. Odločitev o obojem sprejmejo pedagoški vodja, vodja referata za letovanje in sekretar ZPM Maribor.

Za dodatnega vzgojitelja veljajo vse naloge in dolžnosti vzgojitelja, ki jih predpisujejo dokumenti o letovanju v organizaciji ZPM Maribor.

Pedagoški vodja oz. pomočnik pedagoškega vodje mu lahko dodelita tudi druge dodatne naloge v skladu z izvajanjem dejavnosti programa letovanja.

I.II. REZERVNI VZGOJITELJ

Rezervni vzgojitelj je lahko tisti, ki pozna način dela in življenja v VIRC-u. Opravlja vsa dela in naloge, ki mu jih naložita pedagoški vodja in njegov pomočnik.

I.III. DEŽURNI VZGOJITELJ

V času letovanja je v vsaki izmeni po navodilu vodstva izmene organizirano dežurstvo vzgojiteljev. Vzgojitelj dežurstvo opravlja skupaj s svojo skupino otrok in prevzame določene, vnaprej dogovorjene naloge. Dežurstvo je za vzgojitelje obvezno, pri določanju obsega dežurstev se upošteva načelo enakomerne obremenitve ob načelu sorazmernosti vloženega dela v vse aktivnosti posamezne izmene.

Dnevno dežurstvo organizira vodstvo izmene takoj ob prihodu v VIRC, najkasneje drugi dan izmene pa se izobesi pisni načrt dežurstev za vse dneve letovanja. Dežurstvo se praviloma organizira tako, da traja od jutranjega sestanka do naslednjega jutra.

GLAVNI DEŽURNI:

Dežurstvo se opravlja dnevno, hkrati dežurata dva, izjemoma en vzgojitelj, po potrebi tudi s svojima skupinama otrok (odvisno od obsega skupine, ki letuje). Dežurstvo otrok ni prevzemanje vzgojiteljevega dela, temveč mu je le v pomoč.

Naloge dežurnega vzgojitelja:

- prevzame ključke vseh objektov,
- prevzame nočno svetilko,
- preveri, če so vhodna vrata objektov zaklenjena, ko otrok ni v objektu,
- preveri, če so balkoni zaklenjeni,
- preveri, če so naoknice zaprte,
- pravočasno prebudi ostale vzgojitelje za jutranji sestanek,
- pregleda plažo in igrišča pred odhodom domov – dežurni vzgojitelj s svojo skupino odhaja v VIRC zadnji (pobere pozabljene stvari). Enako velja za urejanje neposredne okolice počitniškega centra. V vsaki izmeni je obvezno čiščenje spolzkih dohodov iz plaže v vodo. Čiščenje izvedejo organizirano vzgojitelji in skupine,
- svoja opažanja in ugotovitve vpisuje v knjigo dežurstev, na posebej pomembna dejstva opozori pedagoškega vodjo, ugotovitve v zvezi s poškodbami inventarja ali prostorov prenese pedagoškemu vodji in tudi vodji

- centra - upravniku,
- preverja mir v nočnem času,
- po navodilu pedagoškega vodje ali pomočnika opravi še druga potrebna opravila, ki so povezana z varnostjo, ugodjem in dobrim počutjem letujočih otrok.

DEŽURNI PAVILJONA:

Dežurni vzgojitelji izvajajo dežurstvo tako, da:

- pred odhodom iz objekta pregledajo sobe in hodnike, pregledajo sanitarije in preverijo, če so pipe v kopalnicah zaprte, preverijo urejenost čevljev v omari na hodniku in razsvetljavo. Okna in naoknice v sobah morajo biti v času, ko otrok ni v sobah, zaprte. Vrata balkonov morajo biti zapahnjena, ponoči in v času odsotnosti otrok tudi zaklenjena. Dežurni vzgojitelji zaklepajo objekte, dogovorjene dohode do sob oziroma sobe. Posebej preverjajo in po dogovoru tudi ocenjujejo urejenost sob.
- po navodilu pedagoškega vodje ali pomočnika opravijo še druga potrebna opravila, ki so povezana z varnostjo, ugodjem in dobrim počutjem letujočih otrok.

Dežurstvo skupine je zaključeno z odhodom otrok k spanju, dežurstvo vzgojitelja pa s predajo dolžnosti naslednjemu dežurnemu vzgojitelju.

Vzgojitelji so v času letovanja zadolženi tudi za druge oblike dežurstev, ki jih odredi pedagoški vodja izmene ali njegov pomočnik. Režim dodatnih dežurstev posamezne izmene določa vodstvo izmene.

II. ŠPORTNO-REKREATIVNI VZGOJITELJ

Naloge, ki jih opravlja športno-rekreativni vzgojitelj:

- odgovoren je za uresničevanje namena in programa športnih dejavnosti, pripravi program športno-vzgojnih dejavnosti za čas letovanja, minimalni program za učenje plavanja za otroke neplavalce. Vse to skupaj s pedagoškim vodjo ter pomočnikom pedagoškega vodje uskladi s celotnim programom izmene ter športne dejavnosti organizira in vodi njihovo izvajanje,
- ob začetku letovanja preveri stanje na plaži in dela morja, kjer se zadržujejo skupine in opozori vzgojitelje na morebitne posebnosti ali nevarnosti,
- uskladi potek aktivnosti na plaži, posebno pozornost nameni varnosti otrok pri kopanju v morju in bazenu,
- pri izvajanju programa upošteva psihofizične zmogljivosti otrok,
- sodeluje pri določevanju režima varnosti na pomolu (npr. določi pogoje za varno skakanje ...),
- pri športno-rekreativnih dejavnostih skrbi in odgovarja za izvajanje zdravstveno-preventivnih in varstvenih ukrepov, za preprečevanje poškodb in nesreč, ob čemer upošteva navodila zdravnika in pedagoškega vodje,
- pri uresničevanju programa za pridobivanje osnov plavanja vodi ustrezne evidence,
- skrbi za športne rekvizite in druge pripomočke,
- odgovoren je za sobo z rekviziti, vodi evidenco o izposoji in skrbi za urejenost te sobe,
- napiše Poročilo športno-rekreativnega vzgojitelja o izvajanju športno-rekreativnega programa in uspešnosti pridobivanja osnov plavanja,
- po dogovoru s pedagoškim vodjo oz. pomočnikom pedagoškega vodje je dolžan aktivno sodelovati tudi pri izvajanju drugih dejavnosti programa letovanja.

III. POMOČNIK PEDAGOŠKEGA VODJE

Pomočnik pedagoškega vodje je vzgojitelj, ki ga pedagoški vodja izbere v sodelovanju s strokovno službo in vodstvom aktiva vzgojiteljev.

Naloge pomočnika pedagoškega vodje so:

- pomaga pedagoškemu vodji pri odhodu otrok na letovanje, pri povratku ter med vožnjo. Soodgovoren je za njihovo varnost,
- sodeluje pri pripravi programa za letovanje in za njegovo izvajanje,
- skrbi za enakomerno obremenitev vzgojiteljev z aktivnostmi,
- sestavi razpredelnico dežurstva vzgojiteljev in je odgovoren za vodenje Dnevnika dežurstev,
- skrbi za delovanje knjižnice,

- sodeluje pri načrtovanju programa športno-rekreativnega vzgojitelja,
- po potrebi prevzame za krajši čas tudi skupino,
- po potrebi sodeluje z vodstvom počitniškega centra,
- opravi tudi druge naloge v dogovoru s pedagoškim vodjo,
- ob morebitni odsotnosti pedagoškega vodje prevzame vse naloge pedagoškega vodje.

Opomba:

Skupine, ki nimajo pomočnika pedagoškega vodje, na svojem prvem skupnem srečanju izberejo namestnika pedagoškega vodje. V odsotnosti pedagoškega vodje prevzame namestnik vse naloge pedagoškega vodje.

IV. PEDAGOŠKI VODJA – VODJA LETOVANJA

Pedagoški vodja - vodja letovanja je sodelavec ZPM Maribor, praviloma pedagoški delavec, ki je s svojim delom in odnosom dokazal, da mu je lahko zaupana ta odgovorna naloga. Imenuje ga Komisija za letovanja na predlog strokovne službe ob mnenju Vodstva aktivna vzgojiteljev.

Njegove naloge so:

- nadrejen je vsem vzgojiteljem,
- sklicuje in vodi sestance z vzgojitelji,
- pripravi program letovanja,
- vzgojiteljem daje navodila za pripravo programov in izvedbo,
- skrbi za ustrezne metode dela,
- odgovoren je za izvedbo ankete za otroke in vzgojitelje,
- dosledno spremlja delo vzgojiteljev, ga ocenjuje in po potrebi daje nasvete oziroma opozorila,
- z upravnikom počitniškega centra se pogovori o dnevnem redu in možnostih prilagajanja,
- sprejema morebitne želje oziroma pritožbe otrok, vzgojiteljev in staršev ter jih rešuje skupno z vodstvom izmene,
- sprejema obiske staršev in vodi evidenco o izhodih in prihodih otrok,
- zaradi kršitev otrokom izreka različne ukrepe,
- zaradi kršitev predlaga vzgojitelja v obravnavo vodstvu izmene ali sam izreče ustrezen ukrep,
- vodi vodstvo izmene,
- sodeluje v vodstvu počitniškega centra,
- seznani se z zdravstvenim stanjem otrok,
- prisoten je v razgovorih z uradnimi osebami, v kolikor pride do morebitnih težav,
- skrbi za varno potovanje otrok na poti na letovanje in ob povratku,
- po potrebi obvesti pristojne organe o morebitnih dejanjih, ki se preganjajo po zakonu,
- poda poročilo o delu izmene strokovni službi ZPM Maribor.

Opomba:

V kolikor v počitniškem centru hkrati biva več skupin, ki tja prihajajo iz različnih krajev, z različnim namenom in različnimi metodami dela, prevzame pedagoški vodja nalogo koordiniranja vseh skupin. V primeru, da koordinacija dela posameznih skupin ni možna ali je močno otežena, o tem obvesti strokovno službo ZPM Maribor, ki poskrbi za nadaljnje ukrepe.

V dogovoru s pedagoškim timom lahko pedagoški vodja v smislu uvajanja v vodenje skupine preda vodenje izmene svojemu pomočniku in mu je ob tem skrben mentor.

V. VODSTVO IZMENE

Za uspešno vodenje izmene in uresničevanje odgovornosti pri delu z otroki se oblikuje v vsaki izmeni tričlansko vodstvo izmene, ki ga vodi pedagoški vodja.

Vodstvo izmene sestavljajo:

1. pedagoški vodja,
2. pomočnik pedagoškega vodje oz. namestnik pedagoškega vodje,
3. član vzgojiteljskega tima.

Naloge vodstva izmene so:

- sestane se v izrednih primerih.

VI. VODSTVO POČITNIŠKEGA CENTRA

Vodstvo počitniškega centra sestavljajo:

- upravnik,
- pedagoški vodja,
- zdravnik,
- po potrebi tudi glavni kuhar, pomočnik pedagoškega vodje in medicinska sestra.

Vodstvo počitniškega centra po potrebi sklicuje upravnik.

Opomba:

Vsako skupino na poti do kraja letovanja in nazaj spremlja vodja potovanja, to je delavec ali delavka strokovne službe ZPM Maribor, ki skrbi za nemoten potek potovanja, za koordinacijo s šoferji, skupaj s pedagoškim vodjo se dogovori za odhod in postanek ter opravi vse mejne formalnosti. Skupno s pedagoškim vodjo rešuje tudi morebitna nesoglasja med vzgojitelji in šoferji.

3. PRAVILA NA LETOVANJIH

- ***Uvod***
- ***Pravila o redu na letovanjih za otroke in mladostnike***
- ***Hišni red***
- ***Obvezni napotki pedagoškemu vodstvu in ostalim spremljevalcem otrok na letovanju (dodatek k Hišnemu redu)***
- ***Obvezni napotki za spremljevalce otrok, ki letujejo v VIRC Poreč za varnost in dobro počutje ob kopanju in na plaži (dodatek k Hišnemu redu)***

UVOD

ZPM Maribor ima za izvajanje letovanj predpisane določene akte, med njimi tudi Pravila o redu na letovanjih in Kodeks etičnih načel vzgojiteljev na področju letovanja otrok. V teh aktih so posebej opisana pravila, pričakovanja in prepovedi, ki veljajo za otroke. Opisana pa so tudi pričakovana ravnanja in postopki vzgojiteljev ter način postopanja vodstva izmene v primerih neupoštevanja ali kršitve pravil in prepovedi. Vsak počitniški center, kjer se izvajajo letovanja, ima še posebni Hišni red, ki ga z namenom zagotavljanja enotnih kriterijev in pogojev za izvedbo varnega, urejenega ter prijetnega letovanja, izdaja sekretar ZPM Maribor.

PRAVILA O REDU NA LETOVANJIH ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR (ZPM MARIBOR) ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

IZHODIŠČA V AKTIH ZPM MARIBOR

ZPM Maribor je organizator letovanj oz. organiziranih počitnic za otroke in mladostnike (v nadaljevanju se za otroke in mladostnike uporablja izraz otrok). Ker je namen ZPM Maribor predvsem ta, da se imajo vsi otroci na letovanju lepo in se vrnejo domov zdravi, zadovoljni in sproščeni, je nujno, da je na letovanju vzpostavljen določen red.

Pod pojmom red razumemo urejene sisteme, s katerimi se dosežejo osnovni nameni letovanja (zadovoljno, zdravo, sproščeno in lepo letovanje), predvsem pa se **zagotovi varnost** vseh udeležencev. Usmeritev ZPM Maribor je tudi, da z vsemi svojimi **aktivnostmi pripomore k vzgoji** otrok in mladostnikov, **zato so za doseganje osnovnih namenov predvidena pravila, prepovedi in vzgojni ukrepi.**

1. PRAVILA NA LETOVANJU

ZPM Maribor ima na letovanjih določena pravila in neupoštevanje le-teh predstavlja kršitev. ZPM Maribor upravičeno pričakuje od otrokovih staršev, skrbnikov ali zakonitih zastopnikov, da svoje otroke usmerijo k upoštevanju pravil, napotil in navodil spremljajočih vzgojiteljev in k spoštovanju hišnega reda počitniškega centra. Otrok mora sprejeti, upoštevati in spoštovati predvsem naslednje:

BUJENJE: V primeru, da se otrok zbudi pred uro, določeno za bujenje, mora biti strpen do drugih otrok, upoštevati pa mora tudi čas bujenja vzgojiteljev.

UMIVANJE: Otrok sam poskrbi za svojo jutranjo in celodnevno osebno higieno. Prav tako skrbi za higieno v skupnih sanitarnih prostorih tako, da za seboj ne pusti umazanije.

POSPRAVLJANJE IN ČISTOČA: Otrok pospravlja svojo posteljo, svojo omaro in tla v sobi tako, da jih bo čistilka lahko očistila. Papirčke, žvečilne gumije in druge smeti odnese v koš za smeti in s svojim ravnanjem prispeva k urejenemu okolju.

OBROKI: Na zajtrk, kosilo, malico in večerjo otrok prihaja primerno oblečen. Pride s svojo skupino, ki je skupaj postrežena. Po obroku pospravi za seboj in ostane pri mizi, dokler vsi iz skupine ne pojedjo.

PO OBROKIH: Čas po obrokih lahko otrok skladno z dogovorom izmene porabi za telefoniranje, pošto ali e-pošto. Če je organiziran aktivni počitek ali počitek v sobah, otrok s svojim ravnanjem ne moti drugih otrok v skupini, v objektu ali pri organiziranih dejavnostih. V času popoldanskega počitka otrok pazi, da ni izpostavljen močnemu soncu. Za nakup kartic, sladoleda, brezalkoholnih pijač itd. se upošteva odpiralni čas bifeja.

TELEFONIRANJE: Otroci imajo možnost telefonskih pogovorov v času, kot je dogovorjeno za posamezno izmeno – o tem so starši obveščeni z dopisom in na obveznem sestanku pred odhodom na letovanje. Priporočljivo je, da otrok pusti mobilni telefon doma, v kolikor pa je skupaj s svojimi starši mnenja, da je to obvezni del prtljage, ga

na letovanju odda svojemu vzgojitelju, ki bo poskrbel, da bo mobilni telefon na varnem in da ga bo otrok dobil v terminu, kot je dogovorjeno.

NA IZLETU, SPREHODU, NA PLAŽI IN PODOBNO: Otrok je v času vseh aktivnosti v svoji skupini, izjemoma lahko skupino zapusti le z dovoljenjem vzgojitelja. Otrok skrbi za svojo varnost, prečka cesto na označenem prehodu za pešce, s svojim vedenjem ne ogroža sebe in drugih ter ne povzroča nevšečnosti drugim osebam.

KOPANJE, PLAVANJE IN DRUGE AKTIVNOSTI V VODI IN OB VODI: Otrok mora upoštevati, da nekateri ne znajo dobro plavati, oziroma da je sam slabši plavalec ali morda tudi neplavalec, in se temu primerno tudi obnašati. Otrok lahko gre v vodo (v morje ali v bazen) samo takrat, ko je to dogovorjeno z vzgojiteljem, in se od svoje skupine ne oddaljuje. Skakanje v vodo ni dovoljeno, razen takrat, ko so skoki v vodo posebej organizirani. Prav tako ni dovoljeno potiskanje v vodo, "tunkanje" in podobno. Otrok se skupaj s svojo skupino in vzgojiteljem udeležuje športnih in podobnih iger na plaži ter pri le-teh tudi aktivno sodeluje. V kolikor otrok sam opazi kakšno posebnost ali nevarnost, naj takoj obvesti vzgojitelje v bližini.

PRIREDITVE: Otrok na prireditvah aktivno sodeluje s svojo skupino, v določenih programih pa po dogovoru tudi sam. V primeru, da otrok na prireditvi ali tekmovanju ne sodeluje, naj bo pozoren gledalec in navijač, saj so mnogi vložili v pripravo in izvedbo prireditve ali tekmovanja veliko truda.

SPANJE: Otrok pred spanjem poskrbi za večerno osebno higieno in se preobleče v oblačila za spanje, saj v kopalkah ne sme spati. S svojim ravnanjem ne moti drugih, saj vsi potrebujejo dovolj pravega počitka. V času nočnega počitka otrok ne sme imeti pri sebi mobilnega telefona in fotoaparata, zato ga pusti pri svojem vzgojitelju.

VSELEJ IN POVSOD: Otrok ne sme zapustiti skupine brez dovoljenja vzgojitelja. Na izletu ali sprehodih mora biti vedno v dogovorjeni skupini, saj lahko drugače povzroči težave in skrbi svoji skupini, vzgojitelju in staršem doma. Otrok naj tujcem ne posreduje nobenih telefonskih števil, poštnih ali elektronskih naslovov, prav tako naj se izogiba tujcem, ki ga želijo fotografirati. O tem naj obvesti vzgojitelja.

2. PREPOVEDI IN KRŠITVE

Pod prepovedmi so mišljena vsa nedovoljena ravnanja, ki jih opisuje pravni red Republike Slovenije ali druge države, kjer letovanje poteka, in posebne prepovedi, ki so zapisane v aktih organizatorja letovanja ter v Hišnem redu počitniškega centra. S terminom organizator letovanja mislimo na ZPM Maribor, počitniški center pa je lokacija, kjer se letovanje izvaja.

KRŠITVE

Kršitve so vse tiste aktivnosti, s katerimi otrok na letovanju ravna v nasprotju s pravili, prepovedmi in Hišnim redom, ter imajo za posledico oteženo delovanje skupine ali izmene, v katero je otrok vključen.

Vse kršitve obravnavajo vzgojitelji in pedagoško vodstvo, za hujše kršitve se izreče vzgojni ukrep, otroka pa se lahko napoti domov.

Hujše kršitve so:

- prinašanje, posedovanje, ponujanje, prodajanje ali uživanje alkohola ter opijanje,
- prinašanje, posedovanje, ponujanje, prodajanje ali uživanje drog in napeljevanje k uživanju le-teh,
- kajenje na nedovoljenih mestih ali kajenje otrok, ki za kajenje nimajo posebnega dovoljenja staršev,
- kraja,
- fizično, spolno ali grobo verbalno nasilje nad vrstniki ali drugimi udeleženci letovanja,
- izsiljevanje vrstnikov in drugih udeležencev letovanja,
- samovoljno zapuščanje skupine,
- nedovoljeno kopanje,
- večkratno neupoštevanje pravil, dnevnega in hišnega reda ter določil obveznih napotkov za varnost in dobro počutje na plaži,
- namerno in zlonamerno uničevanje tuje lastnine,
- neprimeren odnos do pedagoškega, zdravstvenega in tehničnega osebja,
- ogrožanje življenja in zdravja vseh udeležencev letovanj ter delavcev počitniških centrov.

V kolikor otrok krši predpisana pravila in moralne norme, se mu v skladu s pravili na letovanjih ZPM Maribor, Hišnim redom počitniškega centra, Kodeksom etičnih načel vzgojiteljev na področju letovanja in poslovníkom o poslovanju počitniških centrov na predlog vzgojitelja ali vodstva izreče vzgojni ukrep.

3. VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi, ki se praviloma stopnjujejo, so naslednji:

UKREPI NA LETOVANJU:

1. opomin vzgojitelja,
2. opomin pedagoškega vodje,
3. opomin pred napotitvijo domov,
4. napotitev otroka z letovanja domov.

UKREPI PO LETOVANJU:

5. prepoved letovanja za eno leto,
6. trajna prepoved letovanja.

Predlog za začetek postopka zaradi storjene kršitve lahko poda vzgojitelj, pomočnik pedagoškega vodje ali pedagoški vodja izmene. Predlog za začetek postopka zoper otroke tretjih oseb lahko podajo tudi starši ali skrbniki otrok, ki so bili prizadeti zaradi ravnanj tretjih otrok, in sicer takoj ali najkasneje v roku enega tedna po vrnitvi z letovanja.

Postopek za izrekanje vzgojnega ukrepa vodi pedagoški vodja izmene, razen za ukrep pod točko 1 - opomin vzgojitelja. V kolikor predlog za izvedbo postopka podajo v skladu s prejšnjim odstavkom starši ali skrbniki, sproži postopek sekretar ZPM Maribor.

Vzgojni ukrep prepovedi letovanja izreka Vodstvo aktiva vzgojiteljev pri ZPM Maribor na svoji prvi seji po končani sezoni letovanj, in sicer le na pisni predlog vodstva izmene. Vzgojni ukrep pod točko 5, prepoved letovanja za eno leto, se lahko izreče tudi pogojno.

S postopkom in izrečenimi ukrepi morajo biti seznanjeni tudi starši, skrbniki oziroma zakoniti zastopniki otroka. Osnovno obvestilo o kršitvi in postopku podata staršem ob zaključku letovanja (napotitvi domov) otrokov vzgojitelj in pedagoški vodja. V primeru izreka vzgojnega ukrepa prepovedi letovanja za eno leto ali trajne prepovedi letovanja pisno obvestilo staršem posreduje strokovna služba ZPM Maribor.

Otrokov vzgojitelj in pedagoški vodja na letovanju vodita pisno dokumentacijo o dejavnostih za preprečevanje kršitev in o postopku izrekanja vzgojnega ukrepa (pogovor s kršiteljem, z morebitnimi oškodovanci, z njegovimi vrstniki, s starši, z vodstvom izmene, telefonski pogovor s strokovno službo in sekretarjem ZPM Maribor).

Pri določanju vzgojnega ukrepa je potrebno upoštevati osebnostno zrelost kršitelja, nagibe, zaradi katerih je storil dejanje, okoliščine, v katerih je bilo dejanje storjeno, postopnost in možne posledice ukrepa ter druge okoliščine, pomembne za izrek ukrepa.

Pisno mnenje o kršitvi podajo:

- vzgojitelj,
- kršitelj in njegova skupina.

Pedagoški vodja lahko opravi pogovor, v katerem morajo sodelovati vzgojitelj, ki si ga izbere kršitelj, njegov vzgojitelj in kršitelj sam.

Pedagoški vodja se lahko glede na obliko kršitve posvetuje z vodstvom izmene in v dogovoru z njim izreče ukrep. Z izrečenim ukrepom mora seznaniti celotni vzgojiteljski tim izmene in sekretarja oziroma strokovno službo ZPM Maribor.

Z vzgojnimi ukrepi od 3. do 6. točke se seznanijo starši. Starši imajo možnost pritožbe: na ukrepa pod 3. in 4. točko na Vodstvo aktiva vzgojiteljev, na ukrepa pod 5. in 6. točko pa na predsedstvo ZPM Maribor.

V kolikor otroci, ki jim je pogojno izrečen ukrep prepovedi letovanja za eno leto, vseeno želijo letovati, povabi strokovna služba starše in otroka na razgovor. Na razgovoru je prisoten tudi pedagoški vodja želene izmene. Predstavniki strokovne službe in pedagoški vodja po razgovoru presodijo, ali otrok lahko letuje. Če se starši vabilu na razgovor ne odzovejo, strokovna služba ZPM Maribor zavrne otrokovo letovanje.

V primeru izrečenega ukrepa napotitve otroka z letovanja domov, so starši, skrbniki oziroma zakoniti zastopniki otroka takoj po prejemu obvestila dolžni priti po otroka ali pisno pooblastiti drugo osebo, da to opravi v njihovem imenu. Za prejeto obvestilo velja telefonski klic staršem, skrbnikom oziroma zakonitim zastopnikom, ki ga opravi pedagoški vodja izmene, njegov pomočnik ali strokovna služba ZPM Maribor. V kolikor starši, skrbniki ali zakoniti zastopniki ne poskrbijo za vrnitev otroka z letovanja domov, izvede napotitev ZPM Maribor na račun staršev, skrbnikov oziroma zakonitih zastopnikov. ZPM Maribor lahko v nadaljevanju postopka po lastni oceni vseh okoliščin, ko starši, skrbniki ali zakoniti zastopniki morebiti niso hoteli priti po otroka, obvesti tudi pristojni center za socialno delo.

Disciplinski ukrepi se evidentirajo na internih obrazcih ZPM Maribor, ki so na razpolago pedagoškemu vodji, in se vpišejo tudi v poročilo o delu izmene.

Vsega, kar od otrok pričakujemo organizatorji letovanja, ne moremo zapisati med pravila in prepovedi, zato morajo otroci in mladostniki upoštevati tudi Hišne rede domov in centrov, kjer se izvajajo letovanja. Ker poletne počitnice trajajo dva meseca in so do konca avgusta dnevi vse krajši, vsaka izmena oblikuje še svoja pravila, odstopanja od predvidenega Hišnega reda pa sprejema vodstvo počitniškega centra.

Poleg pravil, prepovedi in Hišnega reda počitniških domov, so posebej opisana tudi pravila, ravnanja in postopki vzgojiteljev in vodstva izmene za primere neupoštevanja ali kršitve pravil in prepovedi ter poškodovanja opreme. Vodstvo aktiva vzgojiteljev pri ZPM Maribor je pripravilo tudi Kodeks etičnih načel vzgojiteljev na področju letovanja otrok, ki ga vsi spremljevalci na letovanjih sprejemajo in se zavezujejo k njegovemu spoštovanju.

Ta pravila, Hišni redi počitniških centrov in Kodeks etičnih načel vzgojiteljev na področju letovanja otrok pri ZPM Maribor so javni dokumenti in so objavljeni na spletni strani www.zpm-mb.si.

Maribor, 16. 6. 2012

Sekretar ZPM Maribor:

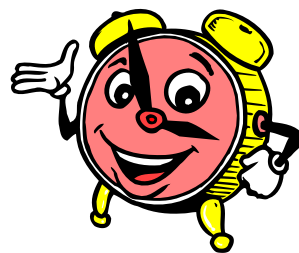
Božidar Raušl

HIŠNI RED POČITNIŠKEGA CENTRA VIRC POREČ

Od vseh udeležencev letovanja organizator letovanja pričakuje dosledno upoštevanje Hišnega reda. K upoštevanju so zavezani otroci, njihovi starši ali skrbniki, pedagoško, zdravstveno in tehnično osebje ter drugi gosti, ki morda hkrati letujejo v VIRC Poreč.

1. DNEVNI RED ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE NA LETOVANJU V VIRC POREČ

8.00	PREBUJANJE, UMIVANJE, POSPRAVLJANJE
8.30 – 9.30	ZAJTRK SESTANEK Z VZGOJITELJEM (dnevne aktivnosti, dvig denarja) PO POTREBI OBISK AMBULANTE ODHOD NA PLAŽO
9.00 – 12.00	KOPANJE IN DRUGE AKTIVNOSTI NA PLAŽI
12.00 – 12.30	VRAČANJE S PLAŽE
12.30 – 13.30	KOSILO (1. skupina ob 12.30, 2. skupina ob 13.00)
13.30 – 15.00	POPOLDANSKI POČITEK – DELAVNICE PO PROGRAMU IZMENE
15.00 – 18.00	ODHOD NA PLAŽO, KOPANJE, MALICA
18.00 – 18.30	VRAČANJE S PLAŽE
19.00 – 19.30	VEČERJA (1. skupina ob 19.00, 2. skupina ob 19.30) PO VEČERJI PO POTREBI OBISK AMBULANTE
20.00 – 22.00	VEČERNI PROGRAM, PRIREDITVE
22.00 – 22.30	PRIPRAVA ZA SPANJE
22.30	SPANJE
*IZJEMOMA PO DOGOVORU OD 21.00 DO 24.00 ZABAVA V DISKU VIRC.	

2. DNEVNI RED ZA VZGOJITELJE NA LETOVANJU V VIRC POREČ

7.00	BUJENJE PEDAGOŠKEGA OSEBJA
7.15	SESTANEK PEDAGOŠKEGA OSEBJA
8.00	BUJENJE OTROK
8.30 - 9.30	ZAJTRK - pomoč pri postrežbi otrok POSPRAVLJANJE SOB SESTANEK S SKUPINO - OTROKI PO POTREBI OBISK AMBULANTE z otroki, ODHOD NA PLAŽO S SKUPINAMI
9.00 - 12.00	KOPANJE IN DRUGE AKTIVNOSTI NA PLAŽI - nadzor, spodbujanje in vodenje aktivnosti
12.00 - 12.30	VRAČANJE S PLAŽE
12.30 - 13.30	KOSILO PO SKUPINAH - pomoč pri delitvi hrane, organiziranje pospravljanja
13.30 - 15.00	POPOLDANSKI POČITEK – vodenje delavnic po programu izmene, priprava za večerne programe, možnost za sestanek
14.30	PREVZEM POPOLDANSKE MALICE
15.00 - 18.00	ODHOD NA PLAŽO, KOPANJE
18.00 - 18.30	ODHOD S PLAŽE, PRIHOD V VIRC
19.00 - 19.30	VEČERJA PO SKUPINAH, po večerji po potrebi obisk ambulante z otroki
20.00 - 22.00	VEČERNI PROGRAM, PRIREDITVE . . . - aktivno sodelovanje s skupino
22.00 - 22.30	PRIPRAVA SKUPINE ZA SPANJE
22.30 - 24.00	SPANJE
*IZJEMOMA PO DOGOVORU OD 21.00 DO 24.00 ZABAVA V DISKU VIRC - dežurstvo	

3. Počitniški center VIRC Poreč je lociran v neposredni bližini strnjenegega naselja mesta Poreč, ki z **občinskimi odloki** zagotavlja prebivalcem ter obiskovalcem **javni red in mir**. K **spoštovanju** mestnega javnega reda in miru so zato zavezani vsi posamezniki, meščani in obiskovalci Poreča, kakor tudi upravljavci gostinskih in drugih

objektov. **K spoštovanju občinskih predpisov so tako zavezani tudi obiskovalci centra VIRC**, in ker so udeleženci letovanj (otroci in spremljevalci) v VIRC Poreč napoteni s strani ZPM Maribor, prav ZPM Maribor **z lastnimi navodili in pričakovanji še dodatno vzpostavlja urejen sistem za varno letovanje otrok**. Letovanje poteka v Republiki Hrvaški (R Hrvaška), ki ima podobne predpise kot Republika Slovenija, vendar je dejstvo, da smo v Poreču in nasploh v R Hrvaški tujci. Za primere kršitev predpisov s strani tujcev so postopki veliko bolj komplicirani, zato so dobri odnosi s sosedi iz okolice VIRC-a zelo pomembni in je potrebno takšne tudi vzdrževati.

4. Odstopanj od predpisanega dnevnega reda naj bo čim manj, predvsem kar se tiče odhajanja k počitku. Dopoldansko ali popoldansko kopanje lahko vzgojitelj skupine v dogovoru s pedagoškim vodjo izjemoma nadomesti z ustrezno usmerjenimi aktivnostmi, ki pa ne smejo motiti delovnih procesov zaposlenih v počitniškem centru.

5. Varnost letujočih otrok in mladostnikov je temeljna skrb, kateri vsi spremljevalci namenijo največjo pozornost. Ko skupina odhaja iz centra VIRC (na plažo, na izlet, v mesto, na sprehod ...), otroci ne zapuščajo skupine in upoštevajo pravila prometnega režima. Za varnost na letovanju skrbi predvsem pedagoški del spremljevalcev, upoštevati pa je potrebno tudi navodila in pričakovanja zdravstvenega osebja ter upravnika centra VIRC. Varnost zagotavljajo vsi spremljevalci, še posebej dežurni vzgojitelji, ki svoje naloge opravljajo skladno z razporedom dežurstev.

Z ukrepi, ki jih prinaša Hišni red, se zagotavlja osebna varnost udeležencev letovanja, varovanje njihovih stvari in tudi varovanje njihove osebne integritete.

6. Zaradi narave bivanja v počitniškem domu ZPM Maribor ne prevzema odgovornosti in ne odgovarja za izgubljene ali odtujene predmete. ZPM Maribor že ob sprejemanju prijav na letovanje, posebej pa še na sestankih vzgojiteljev s starši in otroki pred odhodom na letovanja, **odsvetuje, da bi imeli otroci s seboj dražje predmete** (i-pode, fotoaparate, DVD predvajalnike, prenosne računalnike, mobilne telefone in podobno) **in dragocene ali dražje osebne stvari** (obleke, obuvala, nakit), saj lahko pride do izgube, zamenjave, poškodb in podobno.

7. Zaradi varnosti prehajanje otroka iz spalnega objekta, kjer je nameščen s svojo skupino, **v drugi spalni objekt ni dovoljeno**. Tudi prehajanje otrok iz svoje sobe v sobe otrok iz drugih skupin ni zaželeno, razen če za to ni podan utemeljen razlog (po napotilu vzgojitelja, ob dežurstvu otrok in podobno).

Vstop v objekte, kjer bivajo otroci in spremljevalci, obiskovalcem ni dovoljen, razen ob predhodnem dovoljenju pedagoškega vodje in v spremstvu vzgojitelja. **Starši, ki obiščejo otroka, morajo svoj prihod prijaviti na recepciji, ki o obisku obvesti pedagoškega vodjo ali pomočnika.** Staršem se obiski otrok v času letovanja odsvetujejo, v VIRC-u pa praviloma ne morejo bivati.

8. Vsako predčasno otrokovo zapustitev letovanja ali morebitni kasnejši prihod otroka v izmeno je treba sporočiti v recepcijo VIRC-a in zabeležiti na posebnem obrazcu, ki ga ima pedagoški vodja. Starši ali od staršev pisno pooblaščen osebe, ki vzamejo otroka iz izmene na svojo ali otrokovo željo, ali odpeljejo otroka zaradi izrečenega disciplinskega ukrepa, morajo na posebni izjavi navesti vzrok in izjavo podpisati. Vzgojitelj mora o namenu staršev ali od staršev pooblaščen osebe, da želi trajno ali začasno odpeljati otroka iz izmene, obvezno obvestiti pedagoškega vodjo ali njegovega pomočnika.

9. Osebni dokumenti otrok morajo biti v času izmene shranjeni v železni blagajni v oziroma pri recepciji VIRC-a. Osebne dokumente odda in prevzame v recepciji vzgojitelj posamezne skupine. ZPM Maribor priporoča, da tudi vzgojitelji hranijo osebne dokumente v železni blagajni.

Denar otrok prevzamejo vzgojitelji od staršev in ga shranijo v posebnih blagajnah, ki so nameščene v sobi z rekviziti in materiali. V kolikor starši ne predajo denarja vzgojiteljem, ZPM Maribor za denar ne odgovarja. Prevzem denarja in način izdaje v vsaki izmeni določi pedagoški vodja. Vzgojitelj oziroma oseba, ki je zadolžena za hrambo in izdajo denarja, za slednjega tudi odgovarja in ob prejemu ter izdaji denarja zahteva podpis staršev ali otroka.

10. Uporaba mobilnih telefonov je na letovanju omejena. Praviloma otroci svoje mobilne telefone oddajo vzgojitelju, ki vse mobilne telefone spravi na varno na posebej za to določeno mesto, in jih otrokom izroči ob posebej dogovorjenem času. Uporaba mobilnih telefonov je otrokom v času nočnega počitka prepovedana.

Odstopanja od režima uporabe mobilnih telefonov in drugih naprav bo sankcionirana z odvzemom naprave. Odvzeto napravo bo vzgojitelj otroku ali staršu vrnil zadnji dan letovanja oziroma ob prihodu v Maribor.

V kolikor otrok ne bo imel s seboj mobilnega telefona, bodo spremljevalci v izmeni **poskrbeli, da bo otroku najmanj enkrat v izmeni omogočena telefonska komunikacija s starši**. Način, kako bo to izvedeno, bo sporočen

staršem in otrokom z dopisom in na obveznem sestanku pred odhodom na letovanje.

ZPM Maribor **priporoča otrokom in staršem druge oblike komunikacije**, predvsem pisanje preko navadne in elektronske pošte. Elektronsko pošto lahko starši pošiljajo na posebni e-poštni naslov, ki je v ta namen vzpostavljen v centru VIRC.

11. Uporaba fotoaparatorov in drugih naprav z možnostjo fotografiranja je na letovanju prav tako omejena.

Praviloma je fotografiranje udeležencev letovanja dovoljeno le ob posebej organiziranem fotografiranju ali na javnih dogodkih, ki so organizirani v sklopu letovanja, sicer pa le ob posebnem dovoljenju posameznega udeleženca. Nepooblaščenno fotografiranje, posredovanje fotografij tretjim osebam ali javnosti na kakršen koli način, vključno z objavo fotografij na svetovnem spletu, ni dovoljeno. Naprava, ki omogoča takšno fotografiranje ali je bilo z njo prekršeno pravilo o dovoljenem načinu fotografiranja, bo odvzeta na način, kot je v predhodni točki opisano za mobilni telefon.

Fotografiranje otrok za potrebe ZPM Maribor, vključno z javno objavo v medijih, na spletni strani ZPM Maribor ali uradni Facebook strani izmene, odobri pedagoški vodja v sodelovanju s strokovno službo ZPM Maribor na osnovi podpisane ustrezne izjave staršev, skrbnikov ali zakonitih zastopnikov.

12. Center VIRC zagotavlja prehrano za vegetarijance, ne pa tudi za posebne oblike vegetarijanstva. Vegetarijanstvo otroka opredelijo starši, skrbniki ali zakoniti zastopniki na prijavnici za letovanje in ZPM Maribor takšno opredelitev brez zadržkov sprejema. V kolikor gre za otrokovo izbiro vegetarijanske oblike prehrane med letovanjem, ZPM Maribor takšno odločitev spoštuje, vendar jo lahko predhodno preveri tudi pri starših. Ker mora biti število vegetarijanskih obrokov v VIRC javljeno že pred začetkom izmene, ZPM Maribor lahko upošteva le pravočasno pridobljene podatke.

ZPM Maribor **zagotavlja tudi dietno prehrano, vendar izključno na osnovi konkretnega napotila otrokovega zdravnika na letovanje ali s pisnimi napotki zdravnika specialista**, in ima za to v VIRC-u usposobljeno kuharsko osebje. V kolikor je dieta takšna, da je center VIRC z znanjem svojih zaposlenih, s tehnološkimi in drugimi postopki ne more zagotoviti, ZPM Maribor lahko odkloni sprejem otroka na letovanje oziroma obvesti starše, da ustrezne dietne prehrane ne more zagotoviti. ZPM Maribor sprejme ustrezno odločitev na podlagi zdravnika, ki je prisoten v izmeni.

13. Za otroke in mladostnike, ki letujejo v centru VIRC, velja absolutna prepoved ponujanja, posredovanja, prodajanja ter uživanja ali posedovanja drog, od zdravnika nepredpisanih pomirjeval ali opojnih substanc ter alkoholnih pijač in poživil. Morebitno uživanje energetskih napitkov je prav tako omejeno. O morebitnih terapijah z zdravili, ki jih prinašajo otroci na letovanje od doma, morajo starši obvezno obvestiti otrokovega vzgojitelja. Vzgojitelj mora o svojem morebitnem dvomu o kompetenci spremljanja terapije obvestiti pedagoškega vodjo in zdravnika izmene.

Vsem odraslim osebam, ki bivajo ali delajo v VIRC -u, je prepovedano vsakršno posredovanje, ponujanje ali prodaja drog, pomirjeval, opojnih substanc, cigaret in alkoholnih pijač otrokom ali mladostnikom.

14. V VIRC-u otrokom kajenje ni dovoljeno. Izjemoma je kajenje dovoljeno srednješolcem, ki imajo za to dovoljenje staršev, skrbnikov oz. zakonitih zastopnikov, vendar samo na posebej dogovorjenih mestih. Kadilcem v srednješolski izmeni, ki za kajenje nimajo dovoljenja staršev, le-to ne bo dovoljeno. Praviloma bo sankcionirano in bodo o tem početju obveščeni starši, skrbniki ali zakoniti zastopniki otroka.

Odraslim osebam je kajenje dovoljeno le na posebej označenih mestih.

15. Pospravljanje ležišč in sob je obvezno za vse otroke in mladostnike na letovanju. Ocenjevanje urejenosti sob poteka po dogovoru v izmeni. ZPM Maribor predlaga ocenjevanje s simboli, pregled ocenjevanja naj bo javno objavljen.

Ob prihodu na letovanje in namestitvi v sobe morajo vzgojitelji skupaj z otroci pregledati prostore, zapisati poškodbe in informirati hišnika o morebitnih okvarah in poškodbah. Posebno pozornost je treba nameniti stenam, tlom, pohištvu in sanitarnim prostorom, ki pripadajo sobam.

16. Vsaka poškodba (oseb, zunanjih ali notranjih skupnih površin centra, sob ali inventarja) **mora biti javljena in evidentirana.** Za javljanje poškodb so zadolženi vzgojitelji, posebej še dežurni vzgojitelji. Vzgojitelj izpolni zapisnik o škodi (obrazec), v katerem navede vrsto škode oziroma poškodbe, povzročitelja, odgovornost, ime vzgojitelja in pedagoškega vodje izmene, celotni zapisnik pa se opremi s podpisi.

Poškodbe na objektih, sobah in inventarju se zabeležijo v knjigo poškodb, ki jo vodi hišnik. Če je možno škodo oceniti in odpraviti, jo plača povzročitelj. Ob tem se uporablja cenik, pripravljen v centru VIRC. V kolikor povzročitelj ne poravnava škode, strokovna služba ZPM Maribor izda zahtevek staršem. Pedagoški vodja izmene lahko odredi, da škodo, ki je bila nedvomno povzročena s strani skupine otrok (individualni krivec pa ni znan),

poravna skupina, ki je pri škodnem dogodku sodelovala. V zvezi s tem se napravi uradni zaznamek pedagoškega vodje, kjer se zabeležijo vsi relevantni podatki.

17. V primeru **utemeljenega suma** kraje, vnašanja ali posedovanja nedovoljenih substanc, nevarnih predmetov, si organizator letovanja pridržuje pravico do **pregleda** osebnih stvari vseh udeležencev letovanja. V primeru, da je utemeljen sum usmerjen v otroka ali skupino otrok, takšen pregled **odredi** pedagoški vodja, v primeru odraslih oseb pa v postopku sodeluje tudi upravnik centra. Otrok, mladostnik ali spremljevalec pokaže stvari ob prisotnosti pedagoškega vodje, vzgojitelja in osebe na letovanju, ki si jo osumljeni sam izbere.

18. Otroci lahko na letovanju za uspešno delo in sodelovanje v skupini ali izven nje dobijo **pohvalo, nagrado ali drugo priznanje**. Merila in postopke določi vodstvo izmene, nagrade so lahko tudi materialni prispevki donatorjev ali sponzorjev, ki so jih prostovoljci ZPM Maribor pridobili pred odhodom na letovanje.

19. Strokovna služba ZPM Maribor bo vodstva izmen in vzgojitelje pred odhodom na letovanje opremila še z dodatnimi navodili in obveznimi napotki za ravnanja v posameznih specifičnih primerih.

Maribor, 16. 6. 2012

Sekretar ZPM Maribor:

Božidar Raušl

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'B' followed by a series of loops and a final horizontal stroke.

OBVEZNI NAPOTKI ZPM MARIBOR

PEDAGOŠKEMU VODSTVU IN OSTALIM SPREMLJEVALCEM OTROK NA LETOVANJU

(dodatek k Hišnemu redu)

Pravila, ki jih ima ZPM Maribor za letovanje otrok, so posebej opisana v dokumentu Pravila o redu na letovanjih ZPM Maribor, za posamezne počitniške centre, domove ali druge lokacije pa so predvideni še posebni Hišni redi. Pravila in pričakovanja do vzgojiteljev so zapisana v Kodeksu etičnih načel vzgojiteljev na področju letovanja otrok, ki ga je sprejel aktiv vzgojiteljev pri ZPM Maribor.

Z namenom zagotavljanja enotnih kriterijev in pogojev za izvedbo varnega, urejenega in prijetnega letovanja otrok in mladostnikov, ter z namenom, da bo lepo, prijetno in zanimivo tudi spremljevalcem na letovanjih, izdaja sekretar ZPM Maribor še dodatne napotke, ki se nanašajo predvsem na spremljevalce otrok. Ti napotki so obvezna dodatna navodila k Hišnemu redu počitniškega centra VIRC. Vsi spremljevalci oziroma v napotkih navedene osebe, tudi otroci, morajo te napotke in pravila dosledno upoštevati in spoštovati.

1. Vodstvo počitniškega centra sestavljajo **upravnik centra VIRC, pedagoški vodja izmene in zdravnik izmene**. Po potrebi se vodstvu pridruži tudi glavni kuhar in pomočnik pedagoškega vodje. Naloge vodstva počitniškega centra so opredeljene v Poslovniku o organizaciji in poslovanju VIRC Poreč (v tem aktu pod nazivom vodstvo izmene). Vodstvo počitniškega centra sklicuje po potrebi upravnik, ki je tudi edini odredbodajalec nalog tehničnemu osebju VIRC-a.

Za uspešno pedagoško vodenje izmene in uresničevanje odgovornosti pri delu z otroki **se v vsaki izmeni oblikuje tričlansko vodstvo izmene**, ki ga sestavljajo **pedagoški vodja, njegov pomočnik in en član vzgojiteljskega zbora** (iz svoje sredine ga imenujejo vzgojitelji v izmeni, lahko že na zadnjem sestanku pred odhodom), vodi in sklicuje pa ga pedagoški vodja. Naloge vodstva izmene so opisane v prilogi Kodeksa etičnih načel vzgojiteljev na področju letovanja.

2. Poročilo o delu izmene pripravi pedagoški vodja na osnovi vodenja vsakodnevne evidence in ga po zaključku izmene preda strokovni službi ZPM Maribor. Izmena ima tudi dnevnik dežurstev, ki ga vodi vsakodnevni dežurni vzgojitelj po navodilih pedagoškega vodje. Evidenco dežurstev pregleduje pedagoški vodja, na vpogled je tudi upravniku.

Priloga k poročilu so zapisniki (obrazci) o vseh vzgojnih ukrepih, poškodbah udeležencev letovanja, predčasnih odhodih otrok z letovanja, pripombe o vzgojiteljih in podobno.

V recepciji VIRC-a je Knjiga pripomb in pobud, v katero udeleženci letovanja vpisujejo pripombe in pobude, predvsem tiste, ki bi lahko koristile naslednjim izmenam ali organizaciji dela v VIRC-u nasploh.

3. Po prihodu izmene v VIRC, upravnik skliče sestanek s pedagoškim in zdravstvenim osebjem, v času sestanka mora biti zagotovljeno dežurstvo. Na sestanku upravnik na splošno predstavi počitniški center, Hišni in dnevni red (v celoti so ti dokumenti podani v opomnikih). **Vzgojitelji po tem sestanku seznanijo otroke s Pravili o redu na letovanju, Hišnim in dnevnim redom ter z ukrepi v primeru kršitev.** Ob tem je treba še enkrat opozoriti, da morajo vzgojitelji dosledno upoštevati 13. in 14. točko Hišnega reda. Za poškodbe, ki niso evidentirane na začetku izmene, se lahko sicer sklepa, da so bile storjene v času izmene, in v tem primeru mora upravnik centra ravnati tako, kot je zapisano v 13. in 14. točki.

4. Na sestankih pedagoškega osebja je obvezna prisotnost vseh vzgojiteljev, razen tistih, ki imajo obvezno dežurstvo. Zaželeno je tudi prisotnost zdravnika ali drugega kompetentnega člana medicinske ekipe. Zdravstveni praktikant se sestanka udeleži le po potrebi in ne more biti tisti član zdravstvene ekipe, ki bi lahko posredoval sklepe sestankov. V kolikor na sestanku ni prisoten nihče od pristojnih članov zdravstvene ekipe, mora zdravstveno ekipo o pomembnih sklepih obvestiti pedagoški vodja.

5. Dnevni red vzgojiteljev na letovanjih je sestavni del teh navodil. V posameznih primerih, o katerih se posebej dogovorita upravnik in pedagoški vodja izmene, je možno dnevni red spremeniti. **Odstopanj od dnevnega reda naj bo čim manj**, predvsem glede odhajanja k počitku. Dopoldansko ali popoldansko kopanje lahko vzgojitelj skupine v dogovoru s pedagoškim vodjo izjemoma nadomesti z ustrezno usmerjenimi aktivnostmi, ki pa ne smejo motiti delovnih procesov zaposlenih v počitniškem centru.

Pedagoško in drugo osebje odhaja k počitku najkasneje do 1. ure (do 2. ure v srednješolski izmeni), razen v primerih, ko je za njih organizirana večerna prireditev (npr. interna zabava v prostorih centralnega objekta).

6. Zamenjava sob vzgojiteljem ni dovoljena, izjemoma lahko vzgojitelj zamenja sobo samo po dogovoru s pedagoškim vodjo in s soglasjem upravnika. **Enako velja tudi za menjavanje skupin ali otrok med sobami.**

7. **Pospravljanje ležišč in sob je obvezno za vse otroke na letovanju, pregledovanje sob pa se izvaja dnevno.** Ocenjevanje urejenosti sob poteka po dogovoru v izmeni. **Svoje sobe pospravlja tudi pedagoški kader.** Čiščenje vseh sob izvajajo delavci VIRC-a, na posebno zahtevo, ki jo spremljevalci podajo upravniku VIRC-a, pa delavci VIRC-a ne vstopajo v sobe pedagoškega ali zdravstvenega osebja. Pedagoški vodja lahko pregleda tudi sobe vzgojiteljev in ustrezno ukrepa.

8. **Izhodi vzgojiteljem izven počitniškega centra oziroma zapuščanje njegove skupine ali celotne letujoče izmene praviloma ni dovoljeno.** Le izjemoma vzgojitelju izhod dovoli pedagoški vodja pod pogojem, da sta v tem času vzgojiteljeve odsotnosti zagotovljena varstvo in varnost njegove skupine otrok. **Pedagoško in drugo osebje naj v času letovanja načeloma ne bi sprejemalo privatnih obiskov. Vstop v objekte, kjer bivajo otroci in spremljevalci, obiskovalcem ni dovoljen,** razen ob predhodnem dovoljenju pedagoškega vodje in v spremstvu vzgojitelja. V kolikor ima kdo od pedagoškega osebja obisk, mora biti s tem najprej seznanjen pedagoški vodja. V kolikor bi kdo od obiskovalcev želel v VIRC-u prespati, se je treba o tem najprej dogovoriti z upravnikom počitniškega centra. V primeru bivanja v VIRC-u, se plača storitev po veljavnem ceniku.

9. **Splošne informacije o otrocih načeloma staršem sporoča vzgojitelj,** in sicer v času, ki je predviden za telefonsko komunikacijo (na primer v času popoldanskega počitka oziroma pred večernim programom). V posebnih primerih obveščata starše tudi pedagoški vodja (poškodbe, bolezni, kazni ali drugi ukrepi) in zdravnik (opis zdravstvenega stanja in podobno) oziroma od njiju pooblaščen oseba.

ZPM Maribor skupaj z Vodstvom aktiva vzgojiteljev postopno uvaja nove **ukrepe za stalno posedovanje mobilnih telefonov za otroke, trenutno sprejet način pa je opisan v 10. točki Hišnega reda počitniškega centra VIRC Poreč.** Vzgojiteljem **se priporoča,** da predvsem pri mlajših otrocih najprej **sami govorijo s starši,** nato **prisluhnejo** otrokovemu pogovoru s staršem in nazadnje **pogovor zaključijo sami.** Izkušnje kažejo, da pogosto prav v teh telefonskih pogovorih prihaja do **napačnih informacij, pretiranih izbruhov** žalosti in domotožja, zato jim velja **nameniti posebno pozornost.** Otrokom priporočamo druge oblike komunikacije, predvsem pisanje preko klasične in e-pošte. Kot posebno dobra se izkazuje tudi komunikacija preko uradnega profila letujoče izmene na strani Facebook .

Službene telefone centra VIRC uporabljajo le **pedagoški vodja oziroma pomočnik in zdravnik oziroma medicinska sestra** . Privatni telefonski pogovori se v recepciji ne opravljajo, v ta namen so v VIRC-u in v bližini centra VIRC telefonske govorilnice. Prav tako lahko uporabljajo telefonske govorilnice tudi otroci, ki kartice kupijo v bližnjih trgovinah in na pošti.

Vzgojiteljem je toplo **priporočeno,** da staršem **ne posredujejo telefonskih števil svojih mobilnih telefonov,** saj bodo v nasprotnem primeru prevečkrat vznemirjani in bodo imeli nepotrebne stroške, ki jih jim ne bo mogoče povrniti.

10. Vzgojitelji naj **v opomnike,** ki jih dobijo v pomoč izvajanju letovanj, dnevno **vpisujejo vse pomembne podatke** (o morebitnem obisku staršev, začasnem odhodu iz skupine, o pohvalah, morebitnih nagradah, opominih, posebnih razgovorih s starši, o morebitnih poškodbah ali bolezenskih stanjih otroka, morebitnih poškodbah na inventarju, ki jih je napravil otrok, o prevzemu in izdaji otrokovega denarja in podobno). **Za posebne primere** (poškodba otroka na letovanju, disciplinski ukrep zoper otroka, zabeležka o informaciji o nasilju nad otrokom) ima **pedagoško vodstvo izmene pripravljene obrazce,** v katerih se opišejo posamezna dejstva. V primeru, ko je vzgojitelj v dvomu, kaj in kako zapisati v lasten opomnik, se naj za nasvet obrne na pedagoško vodstvo.

11. **V času delavnic ali prireditev** so vsi vzgojitelji aktivni in s skupino sodelujejo pri programu. Pod aktivnost se razume aktivno vodenje delavnice ali pomoč v delavnici, organiziranje aktivnega počitka (lažje športne aktivnosti, branje, pisanje) ali dežurstvo. Aktivnost je tudi priprava na večerne programe ali druge prireditve. Aktivnosti za izvedbo delavnic in prireditev morajo biti enakomerno razporejene med vzgojitelje, pričakuje se, da vsak vzgojitelj pripravi vsaj dve delavnici na izmeno.

12. **Športne in druge rekvizite** prevzame v vsaki izmeni pedagoški vodja, ki lahko za prevzem pooblasti športno-rekreativnega vzgojitelja ali drugega vzgojitelja, ki je nato zadolžen tudi za njihovo pravilno uporabo. V dogovoru z recepcijo je zadolžen za izdajanje in vračanje rekvizitov, predzadnji dan izmene pa jih vrne v recepcijo. V primeru neupravičene izgube ali poškodb zaradi malomarnega ravnanja je za škodo materialno odgovoren povzročitelj oziroma pedagoški vodja ali pooblaščen vzgojitelj.

Izmena razpolaga z dvema ključema prostora, kjer se nahajajo rekviziti in material, s ključi omarice za rekvizite v montažnem šotoru ter s ključi za zaklepanje šotora.

Prav tako so v prostoru, kjer so pospravljeni rekviziti, vgrajeni **sefi, v katerih se hrani denar in vrednejši predmeti** otrok in vzgojiteljev. Sef za hranjenje denarja ima svojo šifro, ki se lahko spreminja, sef za hranjenje

predmetov pa se odpira s ključem. Podobni manjši sefi na šifro, v katerih se hranijo telefoni otrok, so nameščeni delno še v vzgojitelskih sobah delno v prostoru za rekvizite. Odgovorne spremljevalce za prostor in sefe določi pedagoški vodja.

13. Izlet z ladjo se v vsaki izmeni organizira in realizira v dogovoru s pedagoškim vodjo in upravnikom, smer izleta in mesto za postanek ter kopanje je dogovorjeno vnaprej. Načeloma se izlet organizira v dveh skupinah in v posamezni skupini odide na izlet približno polovica otrok v izmeni. Posamezne skupine otrok, predvsem v srednješolski izmeni, kjer so mladostniki že večkrat letovali, se lahko odločijo, da na izlet z ladjo ne odidejo. Nadomestnega izleta ni, skupina, ki ne odide na izlet z ladjo, ostane v VIRC-u in izvaja aktivnosti po programu.

V vsaki izmeni je predviden standardni izlet s pogodbenim ladjarjem, le izjemoma (v dogovoru z upravnikom centra VIRC in strokovno službo ZPM Maribor) se lahko del izmene odloči za nadomestni izlet (na primer, če zaradi slabega vremena izlet z ladjo odpade) in le pod pogojem, da je možno izlet ustrezno organizirati ob upoštevanju vseh varnostnih elementov. V tem primeru skupna cena izleta ne sme preseči dogovorjenega zneska, vključevati pa mora prevoz, prehrano in morebitno vstopnino, za spremljevalce mora biti izlet z vključeno prehrano brezplačen. Nadomestni izvajalec izleta je dolžan ZPM Maribor izdati ustrezen račun, ki bo nato plačan na njegov transakcijski račun.

Na izletu z ladjo, tako na ladji kot na kopnem, so spremljevalci dolžni biti v bližini otrok, jim pomagati pri prehrani in skrbeti za njihovo varnost in dobro počutje. Ob tem morajo dosledno upoštevati vsa morebitna dodatna navodila kapitana in ostale posadke ladje, pedagoškega vodje in zdravnika izmene.

14. Izhodi skupin izven VIRC-a so dovoljeni le ob soglasju pedagoškega vodje (spisek skupin se izroči tudi upravniku). V enem večeru je priporočljiv izhod skupaj največ petim skupinam, večjemu številu skupin pa na odgovornost pedagoškega vodje. Vse skupine se morajo v VIRC vrniti skupaj in praviloma do ure odhoda k nočnemu počitku. Vzgojitelj mora biti ves čas s svojo skupino in za početje skupine tudi odgovarja.

15. V VIRC-u Poreč se spremljevalci izogibajo kajenju. Otrokom je kajenje prepovedano, razen izjemoma v srednješolski izmeni, kar je posebej opisano v **14. točki Hišnega reda**. Ob sestankih, ki se odvijajo na odprtem prostoru, kjer je kajenje sicer dovoljeno, je kajenje možno le, če se tako odloči celotna skupina vzgojiteljev. Kajenje na plaži neposredno ob skupini otrok spremljevalcem ni dovoljeno. Pedagoško vodstvo lahko dovoli spremljevalcem kajenje na plaži ob pogoju, da vzgojitelji ne kadijo ob skupini otrok, temveč nekoliko oddaljeni, in na način, ki jim omogoča popoln nadzor nad otroki. Podrobnejša pravila glede kajenja spremljevalcev lahko opredeli še vodstvo posamezne izmene.

16. Hišni red centra VIRC določa da za otroke, mladostnike in spremljevalce, ki letujejo v VIRC-u, velja absolutna prepoved ponujanja, posredovanja, prodajanja ter uživanja drog, od zdravnika nepredpisanih pomirjeval ali opojnih substanc, ter alkoholnih pijač in poživil.

Enake prepovedi, razen v tistem delu, ki se nanaša na alkoholne pijače, veljajo tudi za spremljevalce otrok.

Spremljevalcem otrok **ni dovoljeno pitje alkoholnih pijač tekom dneva**, dokler otroci ne odidejo k nočnemu počitku in je zanje organizirano ustrezno dežurstvo. V času od odhoda otrok k počitku do odhoda spremljevalcev k počitku (skladno z dnevnim redom) je uživanje alkoholnih pijač dovoljeno v obsegu, ki ne predstavlja opijanja.

Omejitev uživanja alkoholnih pijač za spremljevalce velja tako v centru VIRC kot izven njega. V času omejitve pitja alkohola za spremljevalce velja tudi omejitev prodaje alkoholnih proizvodov v bifeju – marketu centra VIRC.

17. Družabni dogodki za vzgojitelje so organizirani po dogovoru v izmeni, načeloma pa se prvi ali drugi dan letovanja za pedagoško osebje ob 22. uri organizira spoznavni večer, dan ali dva pred odhodom domov pa zaključni večer, prav tako ob 22. uri. Spoznavni in zaključni večer se zaključita do 1. ure zjutraj (po dogovoru pedagoškega vodje in upravnika se lahko ta čas tudi skrajša oziroma podaljša). Zaključni večer organizirajo in izvedejo vzgojitelji sami, prav tako sami poskrbijo za nabavo in plačilo dodatnih stvari in materialov ter za seboj tudi pospravijo. ZPM Maribor poskrbi za skromno pogostitev v skladu z internimi navodili.

18. Prisotnost zdravstvenega osebja na organiziranem letovanju v VIRC-u je celodnevna. Obratovanje ambulate je predvidoma največ trikrat dnevno, obvezno pa dvakrat dnevno (po zajtrku in po večerji). Dežurstvo zdravnika ali medicinske sestre na plaži in izletih je praviloma obvezno. Skladno s stanjem morebitnih bolnikov v bolniških sobah ali v centru VIRC, zdravnik izmene lahko odloči, kdo od medicinskega osebja bo prisoten na izletu ali na plaži, oziroma odloči o tem, kakšen naj bo način postopanja spremljevalcev v primeru, če na plaži ali na izletu ni prisoten nihče od medicinskega osebja.

19. Medicinska sestra ali medicinski tehnik je mentor praktikantu strokovne zdravstvene šole ali fakultete in odgovarja za njegovo delo ter ga tudi ocenjuje. Vsak praktikant zdravstvene stroke, ki v ambulantni centru VIRC

opravlja počitniško prakso, mora biti praviloma polnoletna oseba in praviloma biva v bližini ambulante.

Na pobudo mentorja se lahko praktikant vključi tudi v pedagoško delo izmene. V kolikor se praktikant, ob hkratnem delu v ambulanti, aktivno in zelo koristno vključuje tudi v pedagoško delo izmene, ga lahko pedagoški vodja predlaga za posebno obliko nagrade.

20. Spremljevalci potujejo na letovanje v avtobusu skupaj s svojo skupino in skrbijo za varno potovanje otrok. Vzgojitelji sedijo tako, da imajo pregled nad dogajanjem v avtobusu, in med vožnjo ne dovolijo sprehajanja. Dosledno je potrebno upoštevati tudi morebitna dodatna navodila voznika avtobusa in vodje poti, spremljevalca iz strokovne službe ZPM Maribor. Potovanje z individualnimi prevozi ni dovoljeno, morebitna odstopanja lahko odobri samo sekretar ZPM Maribor oziroma vodja referata za letovanja ZPM Maribor.

Po **odhodu iz Maribora** morajo **vzgojitelji po seznamih ponovno preveriti prisotnost otrok v skupinah, zabeležiti tiste, ki manjkajo, in pripisati številke osebnih dokumentov**, kjer le-te niso vpisane. Ustrezno dopolnjene sezname oddajo ob postanku (predvidoma na Lomu) vodji potovanja – spremljevalcu iz strokovne službe ZPM Maribor ali pedagoškemu vodji.

Na postankih morajo vzgojitelji poskrbeti za varnost otrok pri prečkanju prometnih poti in parkirnih mest, posebno pozornost morajo nameniti tudi nevarnosti pikov žuželk. **Ob povratku z letovanja** je zato predvideno, da ob prihodu avtobusa na vmesno postajališče otroci in spremljevalci **ostanejo na avtobusu toliko časa**, da pojedjo malico, in šele nato zapustijo avtobus ter se tako čim bolj izognejo nevarnosti pikov žuželk.

Po vrnitvi v Maribor vzgojitelj **preda otroka staršu** oziroma pooblaščenim osebam. Otrok, ki ga ne pričakajo starši ali pooblaščen oseba, ne sme brez spremstva zapustiti kraja vrnitve v Maribor, razen če starši to predhodno pisno s podpisom dovolijo. V kolikor se zgodi, da starši ne pridejo po otroka, s podpisom pa niso dovolili, da otrok sam odide domov, vzgojitelj o tem obvesti pedagoškega vodjo in vodjo potovanja iz strokovne službe ZPM Maribor. ZPM Maribor nato zagotovi primeren način za otrokovo varno vrnitev domov oziroma na drugo varno in primerno mesto.

21. Izpostaviti je treba še dodatne ukrepe za varnost:

- vzgojitelj stalno opozarja otroke, **naj bodo ves čas v skupini**,
- **spremljevalci dosledno upoštevajo Obvezne napotke ZPM Maribor za spremljevalce otrok, ki letujejo v VIRC Poreč za varnost in dobro počutje ob kopanju in na plaži**,
- **otrokom se ne dovoli, da bi bili v času popoldanskega počitka na soncu**, predvsem pa ne brez ustreznih pokrival. Izjemno dovoljenje za takšno aktivnost lahko po dogovoru z vodjo zdravstvene službe poda pedagoški vodja.

22. Dežurstva vzgojiteljev so obvezna in bolj natančno določena pri nalogah vzgojiteljev.

23. Nadomestilo stroškov za spremljevalce na letovanjih (pedagoško in zdravstveno osebje) predstavlja nadomestilo stroškov, ki nastanejo v zvezi s prostovoljskim delom. Nadomestilo se izplača na način, ki ga vsako leto posebej odredi sekretar ZPM Maribor, potrdi pa predsedstvo ZPM Maribor. Praviloma se izvrši v drugi polovici izmene.

24. Kot nagrado za uspešno delo na letovanju ZPM Maribor organizira strokovno izobraževanje in ekskurzijo za spremljevalce-prostovoljce po zaključku letnih izmen. Oceno uspešnosti dela posameznih spremljevalcev-prostovoljcev poda pedagoški vodja izmene.

Maribor, 10. 6. 2011

Sekretar ZPM Maribor:

Božidar Raušl

**OBVEZNI NAPOTKI ZPM MARIBOR
ZA SPREMLJEVALCE OTROK, KI LETUJEJO V VIRC POREČ
ZA VARNOST IN DOBRO POČUTJE OB KOPANJU IN NA PLAŽI
(dodatek k Hišnemu redu)**

Pravila, ki jih ima ZPM Maribor za letovanje otrok, so posebej opisana v dokumentu **Pravila o redu na letovanjih ZPM Maribor** (v nadaljevanju Pravila), s temi napotki pa ZPM Maribor dodatno ureja organiziranje kopanja ter aktivnosti na plaži na letovanju v VIRC Poreč.

Ti napotki so obvezna dodatna navodila k Hišnemu redu počitniškega centra VIRC. Vsi spremljevalci oziroma v napotkih navedene osebe, tudi otroci, morajo napotke ob Pravilih dosledno upoštevati in spoštovati.

Sekretar ZPM Maribor izdaja te obvezne napotke z namenom, da bodo plavanje, kopanje in vse aktivnosti na plaži, ob vodi ali v vodi **primerno in varno organizirane ter vodene**.

Vsaka dejavnost ob vodi, v vodi ali na vodi, ki se je udeležujejo otroci in mladostniki, vključeni v organizirano letovanje ZPM Maribor, mora biti ustrezno nadzirana s strani spremljevalcev otrok.

ZPM Maribor se je odločila, da bo za **definiranje organizirane dejavnosti ob vodi, v vodi ali na vodi uporabljana beseda (termin) – kopanje**.

Kopanje je otrokom v primeru odsotnosti njihovih spremljevalcev prepovedano. Ta prepoved velja za vse lokacije, ki so podane v nadaljevanju in kjerkoli drugje. **Neupoštevanje te prepovedi predstavlja hujšo kršitev Pravil.**

Kopanje letujočih otrok se **lahko organizirano izvaja ob morju ali ob bazenu**. Spremljevalci so dolžni z otroki na kopanje **oditi** organizirano in **biti** z njimi ves čas na plaži ali na kopanju.

Kopanje letujočih otrok ob morju se izvaja:¹

- **Na stalnih varnih lokacijah, na urejeni javni plaži**, ki je določena s predpisom Grada Poreč (Mesta Poreč). Praviloma se otroci, ki letujejo v centru VIRC, v morju kopajo na javni plaži v Uvali Svrgulje (zaliv Svrgulje). Uporaba javne plaže je določena z občinskim predpisom, povzetek predpisa je podan na tabli ob nadzornem stolpu v Uvali Svrgulje. **Urejena plaža je tisti del obale, povezan z morjem, ki se kot kopališče nadaljuje v morje.** Kopališče v morju **omejuje linija plovcev**. **Kopanje na urejeni javni plaži je nadzirano s strani pooblaščenega koncesionarja in ga nadzirajo delavci koncesionarja te plaže. Kopanje izven polja, omejenega s plovci, ni nadzirano in je na lastno odgovornost kopalcev.** Plavanje izven linije, omejene s plovci, je lahko nevarno za plavalca, saj je tam dovoljen promet z morskimi plovili.
- **Na stalni varni lokaciji** v Uvali Svrgulje, ki ima **neposreden stik z javno plažo**, opisano v predhodni alineji. Gre za **prizkušeno varno lokacijo**, del obale dolžine cca 150 metrov, ki se na na južni strani dotika javne plaže, na severni strani pa je omejena s pomolom v morje. Ta lokacija **ni posebej zamejena s plovci**, vendar zaradi relativno plitve vode tukaj poteka le redek promet s plovili. Ta lokacija je tudi poznana kot lokacija za kopanje manjših otrok, saj se dno le blago spušča v morje. **Kopanje na tej plaži ni organizirano nadzirano s strani Mesta Poreč, zato so dolžni nadzor še posebej pozorno izvajati vsi spremljevalci otrok**, ki z otroci prihajajo na kopanje.
- **Na drugi javni plaži na območju Mesta Poreč izven Uvale Svrgulje**, kjer je kopanje **urejeno z nadzorom** v kolikor bi skupina ali skupine otrok s spremljevalci, ob **predhodnem soglasju pedagoškega vodje** izmene, odšla na kopanje na drugo lokacijo.
- **Na občasni - že preizkušeni varni lokaciji** - plažah, kamor v času letovanja otroci odidejo na **izlet**. Takšne lokacije so javne plaže v Poreču, Vrsarju, Rovinju ali druga lokacija, ki jo kot varno in za kopanje dovoljeno, označi kapetan ladje, s katero otroci odplujejo na izlet. V takih primerih so se **spremljevalci dolžni seznaniti s kopalnim redom na konkretni plaži** ali za napotke povprašati **kapetana** ladje. Spremljevalci so dolžni otroke, katere spremljajo, obvestiti o posebnostih in morebitnih nevarnostih, kopanje otrok pa nadzirati.

Kopanje letujočih otrok v **bazenu centra VIRC** se lahko izvaja **praviloma le ob prisotnosti športno-rekreativnega vzgojitelja**, ki mu skladno s posamično dejavnostjo, **pomagajo tudi drugi spremljevalci**. Kopanje brez prisotnosti športno rekreativnega vzgojitelja dogovorita pedagoški vodja izmene in upravnik centra VIRC. **Področje ob bazenu se obravnava enako kot plaža ob morju.**

Spremljevalci so dolžni s svojim ravnanjem otrokom dajati takšen vzgled, ki bo otroke navajal k varnemu in urejenemu ravnanju v zvezi s kopanjem in suhimi aktivnostmi na plaži. Vzgojitelji otrok so dolžni podučiti otroke iz svoje skupine o vsebinah teh obveznih napotkov in zahtevati od otrok, da napotke ustrezno upoštevajo.

Za zagotavljanje varnosti in reda na plaži in na kopanju, morajo pedagoško vodstvo in ostali spremljevalci obvezno upoštevati naslednje:

- **Celotna skupina otrok odide na plažo skupaj**, organizirano skladno z dnevnim redom. Morebitna **izjema** so otroci, ki so morda bolni, v ambulantni ali tisti, ki v centru VIRC ostanejo z drugimi spremljevalci zaradi drugih organiziranih aktivnosti.
- Otroci, ki na **plažo niso prišli v spremstvu svojega stalnega vzgojitelja**, pridejo na plažo v spremstvu **drugega pooblaščenega spremljevalca**.
- Vzgojitelji **so dolžni pri odhodu na plažo poskrbeti**, da se otroci **gibajo v urejeni skupini** in ob prehajanju prometnih cest upoštevajo cestno prometne predpise, predvsem pa da **prečkajo cesto na prehodu za pešce**. Priporočeno je, da cesto prehajata dve skupini skupaj, ob tem pa je en vzgojitelj oziroma spremljevalec **na začetku** prve skupine, drugi pa **na koncu** druge skupine.
- **Vzgojitelj mora biti ves čas s svojo skupino in za početje skupine tudi odgovarja**. Celotna skupina otrok se s svojim vzgojiteljem po kopanju tudi **skupaj vrne v VIRC** in to v terminu, ki je skladen z dnevnim redom.
- Praviloma **so vse skupine skupaj nameščene** na plaži v Uvali Svrgulje - na dogovorjeni lokaciji od pomola na izteku ulice Materada do linije peskovnika, ki je na javni plaži. Ob prihodu izmene na letovanje, **ob prvem prihodu na plažo**, spremljevalce otrok o konkretni lokaciji in **dogovorjenih mejah uporabljanja plaže**, **obvesti pedagoški vodja ali spremljevalec**, ki ga za to posebej pooblasti pedagoški vodja.
- **Ob prvem prihodu na plažo** pedagoški vodja ali njegov pomočnik skupaj s športno rekreativnim vzgojiteljem obišče pooblaščen reševalce iz vode (koncesionarje plaže) in **jih obvesti o prihodu nove skupine na letovanje**.
- **Spremembo lokacije** uporabe plaže za eno ali več letujočih skupin **lahko odobri samo pedagoški vodja oziroma njegov pomočnik**, ob čemer upošteva potrebe po zagotovitvi varnosti
- Vzgojitelji otrok in športno-rekreativni vzgojitelji so tisti spremljevalci otrok, ki so **stalno dolžni biti ob otrocih na kopanju na plaži**. Odsotnost vzgojitelja na plaži **lahko odobri** samo pedagoški vodja ali njegov pomočnik, vendar mora v **tem primeru poskrbeti za nadomestnega spremljevalca in urejen nadzor kopanja** otrok iz skupine odsotnega vzgojitelja.
- Pedagoško vodstvo in zdravstveni spremljevalci **so praviloma dolžni** biti na plaži v bližini otrok na kopanju, v **kolikor nimajo drugih posebnih dnevnih zadolžitvev**, ki bi jim tako prisotnost omejevala.
- Pedagoško vodstvo in zdravstveni spremljevalci letovanj morajo v primeru, da niso z otroki na kopanju in plaži, ostalim spremljevalcem - vzgojiteljem otrok **sporočiti kje in kako so dosegljivi**.
- Zdravnik izmene odloči, **kdo od zdravstvenih spremljevalcev bo prisoten na plaži in kopanju**.
- **Otrokom neplavalcem ni dovoljeno, da bi se sami, brez svojih vzgojiteljev in drugih spremljevalcev, kopali v morju ali v bazenu**. Kopanje brez nadzora otrokom neplavalcem ni dovoljeno, tudi če uporabljajo pripomočke za lebdenje v vodi, ne v plitvi in ne v globoki vodi. O primernosti uporabe pripomočkov za kopanje odloča športno-rekreativni vzgojitelj. **Vzgojitelj otroka neplavalca je dolžan preprečevati nedovoljeno kopanje in je dolžan z otroki neplavalci organizirano odhajati v vodo ter otroke ob sodelovanju in po navodilih športno-rekreativnega vzgojitelja tudi animirati h kopanju**.
- **Kopanje v morju ali v bazenu**, brez pripomočkov, ki zagotavljajo plovnost na vodi, je **dovoljeno samo otrokom plavalcem**.
- **Osnovno informacijo** ali je otrok **dejansko plavalec ali ne**, **zapišejo starši oziroma prijavitelji otrok na prijavnici za letovanje**, s čimer je **podana le začetna informacija o otrokovi veščini plavanja**.

- **Končno sodbo o tem, ali je otrok plavalec ali ne, poda športno-rekreativni vzgojitelj potem, ko otrok opravi preizkus znanja plavanja.**
- **Preizkus znanja plavanja se obvezno izvrši prvi dan kopanja na način, ki ga odredi športno-rekreativni vzgojitelj. Preizkus znanja plavanja se izvrši v morju ali v bazenu na način, da otrok preplava predpisano dolžino v globoki vodi. Vzgojitelji in drugi spremljevalci otrok so dolžni ob preizkusu znanja plavanja sodelovati na način, da so prisotni v vodi ali v neposredni bližini opravljanja preizkusa.**
- **Vsak vzgojitelj za vsakega otroka iz svoje skupine označi ali je otrok opravil preizkus znanja plavanja in vsakega označi kot plavalca ali neplavalca.** Primerno temu, ali so otroci plavalci ali neplavalci, kasneje vzgojitelj tudi ravna.
- **Športno-rekreativni vzgojitelj ob začetku letovanja preveri stanje na plaži in dela morja, kjer se zadržujejo skupine in opozori vzgojitelje na morebitne posebnosti ali nevarnosti, na plaži in v morju. Ob tem upošteva oznake na plaži, po potrebi pa zaznane posebnosti ali nevarnosti še posebej označi.**
- **V začetku letovanja izmene, po potrebi tudi med izmeno, je obvezno čiščenje spolzkih dostopov v morje, ki ga opravijo posamezne skupine otrok skupaj z vzgojitelji. Čiščenje odredi pedagoški vodja ali njegov pomočnik, na svojo pobudo ali na pobudo športno-rekreativnega vzgojitelja. Pedagoški vodja lahko vzgojiteljem in skupinam odredi tudi pobiranje naplavljenega kamenja iz dna na plitvini med javno plažo in pomolom v Uvali Svrgulje, saj se z odstranitvijo takega kamenja preprečijo poškodbe, ki bi jih lahko utrpeli otroci.**
- **Vzgojitelj skupine in drugi spremljevalci pred kopanjem vedno preverijo globino vode in med kopanjem stalno nadzorujejo otroke (svojo in tudi druge skupine). Ob preverjanju globine vode morja ustrezno upoštevajo vpliv plime ali oseke. Šele po preverjanju globine morja, vzgojitelj dovoli kopanje otrokom iz svoje skupine.**
- **Preden otroci pričnejo z aktivnim kopanjem se vzgojitelj skupine skupaj z otroci iz svoje skupine sprehodi po plaži in jih opozori na vse znane nevarnosti in posebnosti, ob tem pa se ustavi tudi ob informativni tabli pri stolpu reševalcev iz vode in jih poduči o kopalškem redu, ki je zapisan na tabli.**
- **Vzgojitelj stalno opozarja in vzpodbuja otroke, naj bodo pri vseh dejavnostih na plaži ali kopanju skupaj v skupini.**
- **V primeru, da se del otrok iz skupine kopa istočasno, ko je drugi del skupine na plaži, mora vzgojitelj posebno pozornost nameniti kopalcem, ustrezno pozornost pa tudi otrokom na plaži.**
- **Vzgojitelj se z otroki tudi kopa. V kolikor se vzgojitelj iz pedagoškega, organizacijskega ali zdravstvenega razloga ne kopa hkrati z otroki, jih ob njihovem kopanju še posebej skrbno nadzira iz obale.**
- **Vzgojitelj mora posebno pozornost nameniti tudi zaščititi otrok pred sončnimi žarki in morebitnimi opeklinami. Poskrbeti mora, da so otroci primerno zaščiteni z majicami, kremami, da si pokrijejo glave z ustreznimi pokrivali in se trudi, da so otroci na plaži v senci oziroma pod senčniki.**
- **Vzgojitelj organizira dejavnost na plaži tako, da je čim bolj zanimiva za otroke, bodisi na obali ali v vodi. Otrok ali več otrok hkrati lahko gredo na kopanje v vodo samo takrat, ko je to dogovorjeno z vzgojiteljem in se od svoje skupine ne oddaljujejo. Otrok se mora z vzgojiteljem dogovoriti o svojem odhodu od skupine tudi v primeru, ko gre na stranišče ali podobno.**
- **V primeru, da vzgojitelj s soglasjem pedagoškega vodje ali njegovega pomočnika, s svojo skupino otrok organizirano odide na vodni tobogan ali podobne statične naprave za igro v vodi ali ob vodi, je dolžan vse otroke iz skupine podučiti o varni uporabi te naprave.**
- **V primeru, da vzgojitelj s soglasjem pedagoškega vodja ali njegovega pomočnika organizirano odide na plovila (pedolini, čolni...), ki jih dajejo v najem koncesionarji na plaži, je nujno predhodno poskrbeti, da je na vsakem izposojenem plovilu tudi odrasla oseba, spremljevalec - plavalec. Morebitne izjeme za tovrstno izposajo plovil so le srednješolci v posebej organizirani srednješolski izmeni, katerim so starši podpisali ustrezno izjavo. Pedagoški vodja ali njegov pomočnik v takem primeru po svoji oceni dovoli uporabo plovila**

otrokom, brez da bi bil hkrati na plovilu odrasel spremljevalec - plavalec.

- **Napotke**, kako se varno uporabljajo statične naprave v ali ob vodi (tobogani, plezala...) in plovila (pedolini, čolni, vlečni čolni...) vzgojitelju **po**da **pooblaščen** oseba **upravitelja** naprave. **Vzgojitelj poskrbi, da so otroci seznanjeni s tem, kako se naprava varno uporablja.**
- **Vzgojitelji ne dovolijo** otrokom, da bi se **potiskali ali metali v vodo, ne dovolijo tunkanja v vodi in skakanja v vodo iz obale.** Prav tako **ne dovolijo** otrokom **metanja kamnov ali drugih predmetov** v vodo ali na plovila privezana ob pomol, posebej pa ne dovolijo tovrstnega početja, če so v vodi drugi kopalci.
- **Skakanje v vodo iz pomola je otrokom dovoljeno samo v primeru, ko je skakanje organizirano in ustrezno nadzirano s strani dežurnih vzgojiteljev.** Organizirano skakanje ob predhodnem dogovoru s pedagoškim vodjem ali njegovim pomočnikom **dovoli športno-rekreativni vzgojitelj**, s tem da prej **preveri ustreznost globine vode.**
- **Vzgojitelj mora biti vedno seznanjen s tem ali so otroci iz njegove skupine v vodi ali na obali.** Pravilnost o številčnosti skupine **opravi z občasnim preštevanjem članov skupine, ki je obvezno** ob odhodu in prihodu v center VIRC, ob odhodu in prihodu na plažo in ob vsakem odhodu in prihodu članov skupine na kopanje.
- Vzgojitelj je **dolžan dežurati na plaži, v vodi ali na pomolu, skladno s planom dežurstev, ki ga pripravi vodstvo izmene.**
- Vzgojitelj je dolžan **otroke iz svoje skupine animirati k sodelovanju** v organiziranih dejavnostih na plaži in kopanju skupin celotne izmene. Vsak vzgojitelj, skladno z navodili športno-rekreativnega vzgojitelja in glede na svoje sposobnosti, sodeluje pri vseh aktivnostih na plaži in kopanju.
- Vzgojitelj je dolžan **za krajši čas poskrbeti** tudi za otroke iz skupine drugega vzgojitelja, če je za takšno skrb **posebej in utemeljeno naprošen od kolegov ali ga za takšno skrb zadolži pedagoški vodja** oziroma njegov pomočnik.
- Vzgojitelj na plaži ali na kopanju **ne sme zapuščati svoje skupine otrok, v kolikor zato ni utemeljenega razloga in ni sočasno poskrbljeno**, da bo skrb za vzgojiteljevo skupino prevzel drug vzgojitelj.
- Vzgojitelj otroke iz svoje skupine **usmerja, da na plažo s seboj ne prinašajo vrednejših stvari ali večje količine denarja.** Skupino **vzpodbuja, da sami namenijo ustrezno pozornost temu, da ne bi izgubljali, pozabljali ali nenadzorovano puščali svojih stvari na plaži.** Vzgojitelj ne more odgovarjati za stvari, ki bi bile na plaži ukradene, pozabljene ali zamenjane, vso pozornost pa usmerja v to, da takšne škodljive posledice prepreči.
- **Učenje plavanja ZPM Maribor v centru VIRC izvaja samo**, če so na letovanju v izmeni prisotni prostovoljci športno-rekreativni vzgojitelji, ki imajo za **učenje plavanja ustrezno licenco.** V takem primeru licencirani športno-rekreativni vzgojitelj pripravi minimalni program za učenje plavanja za otroke neplavalce, ki ga nato izvaja skupaj z drugimi vzgojitelji spremljevalci.
- V primeru, da v izmeni, ki letuje, ni športno-rekreativnega vzgojitelja z licenco za učenje plavanja, ZPM Maribor **zagotavlja otrokom neplavalcem organizirano kopanje**, ki je ustrezno izvajano in nadzorovano z vzgojitelji in drugimi spremljevalci.

Za varnost in ravnanja celotne skupine in vsakega otroka v skupini je odgovoren vzgojitelj, ki mu je bila skupina dodeljena. Skupina, ki jo vodi vzgojitelj, lahko šteje največ 12 otrok. V primeru, da je v skupini več kot 12 otrok ali če je v izmeni več takšnih skupin, ki štejejo več kot 12 otrok, **ZPM Maribor zagotovi dodatnega spremljevalca. Za dodatnega spremljevalca se šteje tudi rezervni vzgojitelj izmene.**

Normativ 12 otrok velja za osnovnošolske skupine, skupina predšolskih otrok šteje od 8 do največ 10 otrok. V primeru **suhih dejavnosti na plaži**, torej dejavnosti kjer otroci nimajo neposrednega stika z vodo, je normativ za **nadziranje skupine 12 otrok (za predšolske otroke 8 - 10), ne glede na njihovo znanje plavanja.**

V primeru dejavnosti v vodi, torej ob kopanju, je normativ prav tako 12 otrok v skupini, če so vsi otroci plavalci.

V primeru dejavnosti v vodi, kadar vsi otroci niso plavalci, pa je normativ 8 otrok na enega vzgojitelja. To

pomeni, da v primeru, **ko ima vzgojitelj v skupini 12 otrok, od tega pa je le 1 neplavalec, velja normativ 8 otrok.** V primerih, kot je opisan v predhodnem odstavku vodstvo izmene poišče optimalno rešitev. Skupini (ali več skupinam) se pri kopanju **zagotovi dodatni spremljevalec, ki posebej poskrbi za uravnotežen nadzor nad skupino med kopanjem.** Lahko pa se kopanje organizira tudi tako, da se do 8 neplavalcev iz več skupin kopa skupaj z enim vzgojiteljem, ostali otroci iz teh skupin, ki so plavalci, pa so v tem času ustrezno razporejeni po ostalih skupinah s preostalimi vzgojitelji.

Dodatni spremljevalci za potrebe kopanja otrok so lahko rezervni vzgojitelj, športno-rekreativni vzgojitelj, pedagoški vodja ali njegov pomočnik, praktikant zdravstvene ekipe, medicinski tehnik ali medicinska sestra, zdravnik izmene ali druga polnoletna oseba, z opravljenim preizkusom znanja plavanja.

Pri izvajanju kopanja za otroke s posebnimi potrebami oziroma kopanja otrok z motnjami v razvoju ali duševnem razvoju **je nujno upoštevati omejitve ali posebne normative, če so za posamezno obliko motnje posebej podani. Če posebni normativi niso podani, vzgojitelji pa imajo verodostojno informacijo, da je za otroka izdana ustrezna odločba o njegovih posebnih potrebah, se praviloma šteje, da ima lahko vzgojitelj v skupini, ki se kopa, 4 otroke s posebnimi potrebami.**

Vzgojitelj mora poskrbeti, da v zvezi z varnostjo otrok opravi vse, kar se od njega pričakuje skladno s Pravili in drugimi dokumenti ZPM Maribor, vključno s temi obveznimi napotki.

Skrb za svojo varnost na plaži in na kopanju prevzemajo tudi otroci sami. Vzgojitelj ne more odgovarjati za morebitno nezgodo ali nevšečnost v primeru, ko je storil vse, kar je bilo potrebno za varno letovanje, otrok pa ni upošteval navodil oziroma je kršil Pravila.

Starši, ki so otroka prijavili na letovanje, so dolžni otroka opremiti z vedenjem in napotili, da se mora držati pravil in napotkov, ki jih dajejo otroku njegov vzgojitelj in drugi spremljevalci. Otrok mora tudi sam poskrbeti za svojo varnost, s svojim ravnanjem ne sme ogrožati sebe in drugih, kakor tudi ne povzročati nevšečnosti drugim osebam na plaži ali na kopanju.

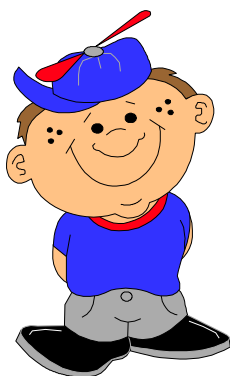
V kolikor bi morda otrok sam opazil kakšno posebnost ali nevarnost, mora o tem takoj obvestiti svojega vzgojitelja ali druge vzgojitelje v bližini.

Maribor, 15. 6. 2012

Sekretar ZPM Maribor:

Božidar Raušl

*Imej rad ljudi,
takšne kot so:
drugačnih namreč ni.*

Phil Bosmans

4. KOMUNIKACIJA in SPODBUJANJE - OTROK, SKUPINA, VZGOJITELJ

Učinkovito poslušanje

Najpogostejše napake v komuniciranju

Zavore v komuniciranju

Spodbujevalci komunikacije

Jaz sporočilo

Povratna informacija

Komunikacijska pravila v skupini

Spodbujanje

KOMUNIKACIJA in SPODBUJANJE - OTROK, SKUPINA, VZGOJITELJ

Življenje v skupini ima svoj pomen, saj se otrok sreča z obveznostmi, ki mu jih skupina nalaga, ter se skupaj z ostalimi veseli uspehov in doživlja poraze. Ko otrok živi v skupini, ima veliko možnosti spoznavanja sebe, hkrati pa ga je treba podpirati na njegovih močnih področjih.

Bivanje v skupini otroku pomaga najti svoje mesto med vrstniki, zaradi vpliva v skupini in vrstnikov lahko postane manj prepirljiv in napadalen, se trudi opustiti naprimerne stare navade, je pripravljen na sodelovanje, vzpostavlja prijateljski odnos in je manj obremenjen. Pri tem igra vzgojitelj zelo veliko vlogo.

Da se otrok v skupini dobro počuti, otrok se mora čutiti sprejetega, upoštevanega in koristnega, da se lahko v skupini dobro počuti. Odnos vzgojitelja in posameznega otroka v skupini ter odnos med vzgojiteljem in celotno skupino je ključnega pomena za uspešno letovanje in osebni napredek posameznika.

Vzgojitelj naj otroke v skupini opazuje; opazuje naj odnos otrok v skupini do posameznika, odnos posameznika do skupine, otrokovo počutje. Zavedanje o tem, da opazujemo skupino in posameznike v njej, je vzgojitelju v pomoč, da hitreje zazna konfliktno situacije, hkrati pa sproti ugotavlja vzdušje v skupini.

Pomemben segment skupnega bivanja je zagotovo **KOMUNIKACIJA**, ki pomeni sporazumevanje, in je bistvo vsakega odnosa ter vsakršne socialne interakcije. To pomeni, da vedenje vsakega posameznika vpliva na vedenjske načine drugih, hkrati pa je posledica dejanj vseh drugih ljudi.

Učinkovita komunikacija je tista, pri kateri si prejemnik razlaga sporočilo pošiljatelja tako, kot je le-ta želel, da bi si. Pogosto komunikacija ni učinkovita, vzrok zato pa navadno ni pomanjkanje verbalnih sposobnosti, temveč šum, ki je emocionalne ali socialne narave (npr. drugega ne poslušamo, ker se ukvarjamo z lastnimi mislimi, ali pa si zamišljamo že naš odgovor, sogovornika napačno razumemo ...).

UČINKOVITO POSLUŠANJE

Kako znamo poslušati drugega in kako se odzovemo nanj, je za vzajemni odnos bistvenega pomena, saj je od tega odvisno, ali se bomo z nekom zblížali ali pa oddaljili.

Osebi moramo dati vedeti, da smo jo **slišali in prav razumeli**. Če česa ne razumemo, je to potrebno izraziti in prositi za pojasnilo, sicer bo oseba opazila neskladje v našem verbalnem in neverbalnem vedenju, kar jo bo sprva zmedlo, kasneje pa odtujilo in skrhalo vzpostavljeno zaupanje. Izredno pomembno je, da preverjamo, ali smo sogovornika pravilno razumeli - iščemo povratne informacije. Razumevanje najbolje izrazimo s parafraziranjem, to je, da s svojimi besedami ponovimo, kako smo razumeli sogovornika.

Če sogovornika pozorno poslušamo in se ustrezno odzivamo, mu dajemo občutek, da se zanj zanimamo, da nam je pomemben in da ga poskušamo razumeti, torej da **ga sprejemamo**. To pa je tudi predpogoj za ustvarjanje zadovoljivih medosebnih odnosov.

Težava pri oblikovanju odnosa s strani poslušalca je lahko povezana s splošno prisotno človeško **težnjo po ocenjevanju**. Ta težnja je v nas prisotna ne glede to, ali se strinjamo s tem, kar nam nekdo sporoča, ali ne. Večina ljudi ne mara ocenjevanja, zato je dobro, da ga ohranimo zase, razen v primerih, ko sogovornik izrecno to želi. Še posebej zaželeno je, da ne ocenjujemo takrat, kadar sogovornik izraža čustva, kajti vsako izraženo čustvo, pa čeprav se nam ne zdi nesprejemljivo, je treba sprejeti. Sprejeti čustva pomeni, da vzamemo na znanje, da oseba tu in sedaj tako čuti.

Nemalokrat se nam zgodi, da iz vsega povedanega izberemo le del sporočila in na ta del tudi odgovorimo. To je povsem naravna težnja, da smo pri zaznavanju selektivni. Na našo selektivnost močno vplivajo naša pričakovanja, želje, stališča, potrebe, življenjske izkušnje ... Pomembno je, da se selektivnosti zavedamo, ter da so naše interpretacije na podlagi tega lahko tudi zmotne. Zato je treba sporočila preverjati.

Če je naše poslušanje "pravo in dobro", bomo lahko sogovorniku tudi posredovali primeren odgovor.

NAJPOGOSTEJŠE NAPAKE V KOMUNICIRANJU:

- ✓ preden spregovorimo, ne vemo, kaj natančno bomo povedali,
- ✓ želimo povedati preveč naenkrat,
- ✓ informacije so pomanjkljive, nepovezane in ni jasno, kaj je sporočilo,
- ✓ ne upoštevamo stopnje informiranosti prejemnika o določeni temi,
- ✓ prejemnik se osredotoči na podrobnosti namesto na celoto,
- ✓ prejemnik razmišlja, kaj bo odgovoril, še preden je slišal do konca,
- ✓ prejemnik ocenjuje, če ima pošiljatelj prav ali ne, še preden je razumel sporočilo.

ZAVORE V KOMUNICIRANJU:

- ✓ **UKAZOVANJE, USMERJANJE** - takšno sporočilo sogovorniku pove, da njegova čustva, potrebe ali problemi niso pomembni, sočasno pa izvira zgolj iz pozicije moči. V sogovorniku vzbuja jezo in sovražna čustva ter odpor. Primer: *NAREDI TO ali TO BI BILO DOBRO ZATE.*
- ✓ **SVARILO, GROŽNJA** - vzbudi podobne občutke kot ukazovanje, usmerjanje, le da je pri svarilu, grožnji dodano, kaj bo sledilo, če ukaz ne bo izpolnjen. Pri sogovorniku prav tako vzbudi sovražna čustva in odpor. Primer: *ČE NE BOŠ PRIDEN, BOŠ ŽE VIDEL, KAJ BO ali ČE NE POSPRAVIŠ, NE SMEŠ V KINO ...*
- ✓ **MORALIZIRANJE, PRIDIGANJE** - so sporočila, ki temeljijo na avtoriteti, na dolžnostih in obveznostih. Sogovorniki se praviloma odzivajo z odporom, tako da svojo pozicijo branijo še z večjo ihto. Pomenijo tudi to, da ne zaupamo sogovornikovi presoji, povzročajo občutke krivde in ga prepričujejo, da je slab. Primer: *NE BI SMEL POČETI STVARI, KI NAS SRAMOTIJO PRED DRUGIMI ali ODRASLE JE TREBA SPOŠTOVATI*
- ✓ **NASVET, PONUJANJE REŠITEV, SUGERIRANJE** - na ta način sporočamo sogovorniku, da ni sposoben sam najti ustrezne rešitve za svoje probleme in mu s tem odvzemamo kompetenco. Hkrati izraža nasvet tudi odnos nadrejenosti, in to je tisto, kar je običajno moteče.
- ✓ **POUČEVANJE, NAVAJANJE LOGIČNIH ARGUMENTOV** - je tehnika, ki je primerna, kadar med partnerjema ni problemov, kadar pa so, je povsem neustrezna, ker sogovorniku večja občutke podrejenosti, manjvrednosti in neadekvatnosti, hkrati mu daje informacijo, da ne zna logično misliti, zato vzbuja obrambno vedenje in je celo izziv, da naredi ravno to, kar ne bi smel.
- ✓ **DAJANJE SODB, KRITIZIRANJE, NESTRINJANJE, GRAJANJE** - povzroča v sogovorniku občutek, da je neumen, manjvreden in slab ter vpliva na njegovo samopodobo. To ima za posledico odpor, prikrivanje čustev in dejstev ter jezo in bes.
- ✓ **NAGRAJEVANJE, SOGLAŠANJE, POZITIVNO VREDNOTENJE** - dejstvo, da je lahko tudi pozitivno sporočanje s strani sprejemnika sprejeto negativno, je težje razumeti. Hvalo, soglašanje ali pozitivno vrednotenje lahko sogovornik doživlja kot manipulacijo ali kot neenakovreden odnos. V končni fazi, če je nagrajevanje pre pogosto in potem izostane, lahko izostanek doživlja kot grajo. Hvalo lahko razumemo tudi kot dejstvo, da se nekdo ne želi ukvarjati z nami in nas ne razume.
- ✓ **DAJANJE VZDEVKOV, SMEŠENJE** - so oblike negativnega vrednotenja in kritiziranja, ki so usmerjene direktno na samopodobo sogovornika in ponavadi le-ta reagira tako, da jih vrača in jih tudi uporablja kot opravičilo samega sebe.
- ✓ **INTERPRETIRANJE, ANALIZIRANJE, DIAGNOSTICIRANJE** - ta sporočila sporočajo, da smo spoznali motive vedenja našega sogovornika, npr. *TO POČNEŠ, DA BI VZBUDIL NAŠO POZORNOST.* Tak pristop je za sogovornika ogrožujoč, ne glede na to, ali je pravilen ali ne. Če je pravilen, sogovornika razkrijemo pred drugimi in samim seboj, če je napačen, pa vzbuja jezo in grozo zaradi napačne obtožbe. Poleg tega blokira vse možnosti za to, da bi sogovornik o sebi še kaj povedal.
- ✓ **OHRABITEV, SIMPATIZIRANJE, TOLAŽENJE, PODPORA** – to so sporočila, ki na prvi pogled izgledajo koristna, vendar to vedno niso, kajti praviloma izhajajo iz občutka neugodja tistega, ki jih sporoča, hkrati pa sogovorniku tudi sporočajo, da pretirava. Torej minimaliziramo njihovo počutje in problem. Zato ni presenetljivo, da se na taka sporočila sogovorniki odzovejo tudi sovražno.
- ✓ **SPRAŠEVANJE, PREISKOVANJE, NAVZKRIŽNO ZASLIŠEVANJE** - so sporočila, ki sogovorniku sporočajo naš sum, dvom, pomanjkanje zaupanja in v končni fazi brezvezno radovednost. Torej na nek način ne sprejemamo sogovornika.
- ✓ **UMIKANJE, SARKAZEM, HUMOR** - lahko v sogovorniku vzbudijo občutke neupoštevanja čustev, nezanimanje, norčevanje ali celo odklanjanje.

SPODBUJEVALCI KOMUNIKACIJE:

- ✓ **PASIVNO POSLUŠANJE ali MOLK** – s tem dajemo sogovorniku podporo. Vendar tehnika sama po sebi ne omogoča prave interakcije in dvosmerne komunikacije. Omogoča določeno stopnjo sprejemanja, vendar sogovorniku ne daje odgovorov na vprašanja, ali ga drugi posluša, medtem ko molči, ali ga razume ter ali ga vrednoti in ocenjuje. Tišina sama po sebi ne sporoča ne simpatije in ne topline.
- ✓ **PRITRJEVALNE PRIPOMBE** – so boljše kot tišina, saj dajejo sogovorniku potrditev, da ga poslušalec posluša. Do neke mere izkazujejo empatijo. V manjši meri ta tehnika spodbuja h komunikaciji, kajti ne zagotavlja poslušalčevega sprejemanja v dovolj veliki meri in ne dokazuje, ali je poslušalec slišano tudi razumel.
- ✓ **OPOGUMLJAJOČE PRIPOMBE** – so zelo učinkovite takrat, ko hočemo sogovorniku pokazati, da ga želimo poslušati, se pogovoriti. Zlasti je ta tehnika uporabna na začetku, ko sogovornik predstavi svoj problem.

Tehnika zagotavlja spodbudo za govorjenje, vendar ne trajno - če jo prepogosto uporabljamo, lahko izzveni kot mehanično ponavljanje. Ne zagotavlja pa v zadostni meri toplote in sprejemanja.

- ✓ **AKTIVNO POSLUŠANJE** - omogoča poslušalcu občutek, da so njegove misli in čustva sprejeta, razumljena in upoštevana.

SMERNICE ZA AKTIVNO POSLUŠANJE:

- sogovornika pozorno, zainteresirano poslušamo in ga ne prekinjamo,
- pozornost in zainteresiranost pokažemo tudi s telesno držo in neverbalno govorico,
- sogovornika spodbujamo h komunikaciji s preprostimi besedami, opombami (*"Ali mi lahko poveš kaj več o tem ...?"*, *"Aha."*, *"Razumem."* ...),
- neverbalno spodbujamo sogovornika, npr. s kimanjem glave ...,
- ne postavljamo preveč vprašanj (*ne postavljamo vprašanj v stilu zasliševanja*),
- postavljamo več odprtih vprašanj, ki spodbujajo komunikacijo (*kaj, kdo, kako ...*),
- občasno s svojimi besedami povzamemo to, kar nam je oseba povedala (*povzamemo zgodbo osebe in čustva osebe*),
- JAZ sporočila,
- sogovorniku sporočamo, kaj mi doživljamo, kako mi vidimo stvar ... in ne kaj on doživlja ... (*"Jaz mislim ..."*, *"Meni se zdi ..."*, namesto *"Ti si ..."*),
- poimenujemo čustva, ki se skrivajo za besedami, izjavami (*"Zdi se mi, da si žalostna..."*, *"Slišim, da si jezen ..."*, *"V tvojem glasu slišim jezo ..."*),
- "zrcalimo" čustva – ponovimo besede sogovornika, ki se nanašajo na njegova čustva (A: *"Nikoli me ne posluša in to me jezi."*, B: *"To te jezi."*),
- preverimo besede, izjave, ki jih ne razumemo,
- pozorni smo na neverbalno komunikacijo sogovornika,
- upoštevati moramo pomen molka - znati ga moramo dopustiti in prenesti.

JAZ SPOROČILO

Komunikaciji, ki je ustrezna, bi lahko rekli tudi tehnika **odprtih vrat**. Ustreznejša je takrat, ko se **ljudje med seboj poslušajo in tudi slišijo**, ko preverjajo, ali so sporočeno prav razumeli, in sicer zato, ker želijo sporočeno razumeti tako, kot je sogovornik želel povedati. Ko česa ne razumejo, povprašajo.

Ob poslušanju in razumevanju je predpogoj, da so naša sporočila iskrena, kar pomeni, da sogovorniku povemo tako to, kar morebiti ne želi slišati, kakor tudi tisto, kar je za nas pomembno. Če sogovorniku nekaj ne želimo ali ne zmoremo podati, je bolje, da mu sporočimo, da se o tem nismo pripravljani pogovarjati ali da se o tem ne zmoremo pogovarjati, kot pa da mu damo neustrezno ali celo lažno informacijo. Pri ustrezni komunikaciji ima veliko težo izražanje občutkov, tako tistih, ki jih poimenujemo kot pozitivne (veselje, radost ...), kot tudi tistih, ki jih imenujemo negativne (bes, jeza, žalost ...).

Pomembno vlogo pri ustrezni komunikaciji imajo **"JAZ sporočila"**, ki povedo nekaj o govorniku, o njegovih mislih, občutkih; ta sporočila izhajajo iz govornika. Še posebej so ta sporočila potrebna pri reševanju konfliktnih situacijah, kjer omogočajo pritegnitev sogovornika v reševanje konflikta. S temi sporočili lahko tudi o neprijetnih občutkih govorimo neogrožujoče, ker so sestavljena tako, da govorijo o občutkih govornika in sogovorniku dajejo možnost, da v sporočilu spozna mnenje in ne sodbe ali vrednotenja.

Jaz sporočila so sestavljena iz:

- ✓ **prvega dela** sporočila, ki sogovorniku sporoča tisto, kar za nas predstavlja problem. Praviloma so to stavki, ki se začno z besedo *kadar* ali *ko* in sogovorniku povedo, da to velja za točno določene situacije in NE vedno. Npr. *»Kadar je miza razmetana ...«*; *»Kadar tako kričiš ...«*
- ✓ **drugega dela** sporočila, ki je navadno težji, saj vsebuje opis posledice, ki jih tistemu, ki sporoča, povzročajo v prvem delu navedene okoliščine. Pomembno je, da so opisane posledice vedno resnične in se sogovorniku zdijo verjetne ter jih lahko sprejme. Preden se pričnemo učiti jaz stavkov, se moramo najprej naučiti ločevati, katero vedenje sogovornika ima za nas neke posledice in katero ne. Sogovornik bo motiviran za spremembo svojega vedenja le pod pogojem, da verjame v to, da ima to vedenje za njega resnično neke posledice. Npr. *»Kadar ne pospraviš za seboj, izgubim mnogo časa, da mizo spravim v red.«*; *»Kadar tako kričiš, me zabolijo ušesa ...«*
- ✓ **tretji del** sporočila pa vsebuje čustveno stanje ob posledici, ki je navedena v drugem delu.

Npr.: »Kadar ne pospraviš za seboj mize, izgubim mnogo časa, da mizo spravim v red in neprijetno mi je že ob misli, da bi nas kdo obiskal.«; »Kadar tako kričiš, me zabolijo ušesa in to mi vzbuja strah in slabe občutke.«
Primer celotnega sporočila: »**Kadar imaš noge takole stegnjene** (opis situacije), **se lahko spotaknem ob nje** (opis posledice) **in strah me je, da bom padla in si kaj naredila** (čustva).«
Zaporedje **VEDENJE – UČINEK – ČUSTVA** sporoča, da se čustva nanašajo na možen efekt in posledice, ne pa na njegovo vedenje samo ali pa celo na njega kot osebnost.

Temu nasprotna so **"TI sporočila"**, ki po navadi vsebujejo tudi vrednostno sodbo vedenja, ali pa celo človeka v celoti. Vse to pa sogovornika prizadene in spravlja v obrambni položaj.

Npr.: »*Ne deri se, res si nemogoč. Tvoje kričanje me spravlja ob živce. Pospravljaljaj za sabo. Samo kričiš, kaj ne znaš normalno govoriti?*«

POVRATNA INFORMACIJA

Pri dajanju povratnih informacij posameznik opiše, kako je doživljal vedenje drugega. Na ta način izvemo, kako naše vedenje vpliva na druge in kako ga zaznavajo. Če naše vedenje drugi zaznavajo drugače, kot smo mi želeli, je to koristen podatek, ki nam pomaga poiskati načine vedenja, ki jih bodo drugi razumeli tako, kot bomo mi želeli. Pri dajanju povratnih informacij moramo biti posebej pozorni, da z njimi sogovornika ne prizadenemo, in jih podamo tako, da se ne bo počutil ogroženega. Če se bo počutil ogroženega, se bo postavil v obrambni položaj in povratna informacija mu ne bo koristila.

Pri dajanju povratnih informacij obstajajo **temeljna pravila**, ki omogočajo, da so informacije konstruktivne in za sogovornika neogrožujoče:

- ✓ **povratna informacija naj se nanaša na vedenje** in ne na osebnost. Povejte, kaj je oseba storila, nikakor pa ji ne pripisujte različnih osebnostnih lastnosti. Npr.: »*Ti si burno reagiral.*« in ne »*Ti si kolerik.*«,
- ✓ **uporabljajte opise, ne pa sodbe** o tem, kaj se vam zdi dobro in kaj slabo. Npr.: »*Tvoja reakcija me je presenetila.*« in ne »*Tvoja reakcija je povsem neprimerna.*«,
- ✓ **opisujte specifično situacijo**, ne pa abstraktno vedenje (vedno). Npr.: »*Tvoja reakcija me je presenetila.*« in ne »*Vedno se odzoveš premočno.*«,
- ✓ **osredotočite se na vedenje tukaj in sedaj**. Npr.: »*Tvoja današnja reakcija me je presenetila.*« in ne »*Na to vedno, reagiraš kot bik na rdečo barvo.*«,
- ✓ **ogovorite o svojih čustvih in zaznavah**, namesto da dajete nasvete. Posameznik se mora sam odločiti, če želi svoje vedenje spremeniti. Npr.: »*Tvoja današnja reakcija me je presenetila (pretražila, prizadela).*« in ne »*Moral bi se vesti znatno bolj umirjeno.*«,
- ✓ **ne vsiljujte povratnih informacij**. Njihov namen je pomagati drugemu, zato jih ne uporabljajte za sproščanje lastnih napetosti, lastnega nezadovoljstva,
- ✓ **dajte le koliko informacij**, kot jih drugi lahko v določenem trenutku sprejme,
- ✓ **osredotočite se na vedenje**, ki ga posameznik lahko spremeni.

KOMUNIKACIJSKA PRAVILA V SKUPINI

• GOVORI V PRVI OSEBI EDNINE

S takšnim načinom govorjenja prevzemaš polno odgovornost za svoje izjavo, mnenje, mišljenje. Takšno izražanje omogoča jasnejšo in pregledno komunikacijo. To ti omogoča, da svojih potreb in mnenj ne podtikaš drugim.

• V SKUPINI LAHKO GOVORI LE EDEN IN NE VEČ HKRATI

To omogoča, da slišimo drug drugega, in tudi bolj jasno in razumljivo komunikacijo.

• MOTNJE IMAJO PREDNOST

Ko zaradi kakšnega vzroka ne moreš slediti, se dolgočasiš ali jeziš, ali se zaradi drugega vzroka ne moreš zbrati, prekini pogovor. Izkušnje kažejo, da se čas, ki ga skupina porabi za motnje ali težave posameznika, bogato obrestuje, saj povečuje delovno zmožnost in povezanost skupine. Hkrati to onemogoča moje izbruhe, zamere, prizadetosti.

• NE INTERPRETIRAJ

Ne razlagaj izvajanja in vedenja drugih. Tudi če so moje interpretacije točne, so lahko moteče, ker lahko zacementirajo situacijo. Če pa niso točne ali so preuranjene, lahko v prizadetem vzbudijo odpor, užaljenost, prizadetost.

• NE POSPLOŠUJ

Tudi posploševanje blokira skupinsko dinamiko in proces. Šele, ko določeno temo obdelamo iz različnih zornih kotov, je možno povzeti splošne zaključke.

- **OPAZUJ SEBE, SVOJE VEDENJE IN OBČUTKE, OPAZUJ TUDI VEDENJE DRUGIH**

Iz opazovanja tako sebe kakor drugih se lahko marsikaj naučimo.

SPODBUJANJE

Pohvala ali spodbuda sta lahko močni sredstvi, s katerima pri otrocih dosežemo želeno vedenje. Pohvala je pravzaprav preventiva, s pomočjo katere se lahko izognemo motečemu vedenju.

Kakšno mora biti pohvala, da bo učinkovita?

- ✓ pohvala se naj navezuje na točno določeno vedenje in naj bo konkretna. Npr.: *»Zelo lepo si narisala morsko deklico.«*, *» Veseli me, da se znaš zdaj sam obleči.«*, *» Tako mi zelo pomagaš ...«*,
- ✓ za ustrezno vedenje (npr. pomoč pri pripravljanju mize ...) otroka pohvalite takoj in ne šele čez dan ali dva, ko bo na želeno vedenje že pozabil,
- ✓ pri pohvali se nasmehnite, z otrokom vzpostavite očesni kontakt, pokažite navdušenje. Nikakor ne bodite sarkastični ali cinični, saj otrok dobro zazna neverbalni del sporočila in je potem zmeden,
- ✓ ne pohvalite le popolnega vedenja, otroka pohvalite tudi za trud. Npr.: otrok vam pomaga pripraviti material za delavnice – čeprav je slednji neurejen, otroka pohvalite, ker vam je pomagal,
- ✓ otroka lahko pohvalite tudi pred drugimi – to bo dvignilo njegovo samozavest in pozitivno vplivalo na njegovo samospoštovanje in samopodobo,
- ✓ še bolj morate biti pozorni na to, da znate pohvaliti tudi "težavne" otroke.

Pomembno je, kako in zakaj pohvalite otroke:

- ✓ ne hvalite, da bi si pomirili vest,
- ✓ ne hvalite, da bi okrepili otrokovo samospoštovanje,
- ✓ ne hvalite, da bi se odkupili za prejšnjo kritiko ali kazen - pozitivno ne izniči negativnega,
- ✓ ne hvalite, da bi posredno uveljavili svojo moč – da bi torej dosegli, kar hočete, oz.oblikovali otroka po svoji podobi,
- ✓ ne hvalite, da bi potolažili otroka, ki se ne počuti dovolj dobrega,
- ✓ ne hvalite tako, kot hvalimo živali med urjenjem – s pretirano mimiko in z glasom,
- ✓ ne hvalite, da bi poudarili sami sebe.

5. PRILOGE

Izveček iz Kazenskega zakonika (Ur. l. RS št. 55/08)

Izveček iz Zakona o preprečevanju nasilja v družini (Ur. l. RS št. 16/08)

IZVLEČEK IZ KAZENSKEGA ZAKONIKA RS (KZ-1)

Ni kaznivega dejanja in kazni brez zakona - 2. člen

Nikomur ne sme biti izrečena kazen ali druga kazenska sankcija za dejanje, ki ga zakon ni določil kot kaznivo dejanje, še preden je bilo storjeno, in za katerega ni bila z zakonom predpisana kazen ali druga kazenska sankcija.

Način storitve kaznivega dejanja - 17. člen

- (1) Kaznivo dejanje je lahko storjeno s storitvijo ali opustitvijo.
- (2) Kaznivo dejanje je lahko storjeno z opustitvijo samo, če je storilec opustil dejanje, ki bi ga moral storiti.
- (3) Z opustitvijo je lahko storjeno tudi kaznivo dejanje, ki ga zakon ne določa kot opustitveno kaznivo dejanje, če storilec ne prepreči prepovedane posledice. V takem primeru se storilec kaznuje za opustitev samo, če je moral preprečiti nastanek prepovedane posledice, in če je opustitev za nastanek take posledice enakega pomena kot storitev.

Krivda - 24. člen

- (1) Kazenska odgovornost se uveljavi zoper osebo s sodbo sodišča, s katero se ji očita, da je kriva za storitev ali opustitev, ki jo zakon določa kot kaznivo dejanje, in ji zaradi tega izreče zakonito kazensko sankcijo ali odpusti kazen.
- (2) Kriv je storilec, ki je storil kaznivo dejanje z naklepom ali iz malomarnosti, pri tem pa se je zavedal ali bi se moral in mogel zavedati, da ravna v nasprotju s pravom.

Naklep - 25. člen

Kaznivo dejanje je storjeno z naklepom, če se je storilec zavedal svojega dejanja in ga je hotel storiti, ali če se je zavedal, da lahko zaradi njegovega ravnanja nastane prepovedana posledica, pa je privolil, da taka posledica nastane.

Malomarnost - 26. člen

- (1) Kaznivo dejanje je storjeno iz malomarnosti, če storilec ne ravna s potrebno pazljivostjo, s katero po okoliščinah in osebnih lastnostih mora in je zmožen kaj storiti ali opustiti.
- (2) Kaznivo dejanje ni storjeno z naklepom, ampak iz malomarnosti, kadar lahko storilec pričakuje prepovedano posledico, vendar vanjo ne privoli, posledica pa nato nastane, ker je iz lahkomišelnosti pravočasno ne odvrne.
- (3) Kaznivo dejanje ni storjeno iz malomarnosti, če storilec kljub potrebni pazljivosti povzroči prepovedano posledico, ki je ni bilo mogoče pričakovati in tudi ne predvideti njenega odvratanja.

Povzročitev smrti iz malomarnosti - 118. člen

Kdor povzroči smrt drugega iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom od šest mesecev do pet let.

Lahka telesna poškodba - 122. člen

- (1) Kdor koga tako telesno poškoduje, da je bil zaradi tega začasno okvarjen ali oslavljen kakšen del njegovega telesa ali njegov organ, ali je poškodovančeva zmožnost za delo začasno zmanjšana ali je prizadeta njegova zunanost ali je začasno okvarjeno njegovo zdravje, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.
- (2) Če je poškodba iz prejšnjega odstavka prizadejana z orožjem, nevarnim orodjem, drugim sredstvom ali na tak način, da se lahko telo hudo poškoduje ali zdravje hudo okvari, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.
- (3) Sodišče sme storilcu dejanja iz prejšnjega odstavka izreči sodni opomin, zlasti če je bil storilec izzvan z nedostojnim ali surovim obnašanjem poškodovanca.
- (4) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog.

Huda telesna poškodba - 123. člen

- (1) Kdor koga tako telesno poškoduje ali mu prizadene tako škodo na zdravju, da bi bilo lahko zaradi tega v nevarnosti življenje poškodovanca, ali je uničen ali za vselej in znatno oslavljen kakšen del njegovega telesa ali kak organ ali je začasno in znatno oslavljen pomemben del telesa ali pomemben organ ali je zaradi tega poškodovani začasno nezmožen za vsakršno delo ali je njegova zmožnost za delo za vselej zmanjšana ali je bila začasno precej zmanjšana ali je bil začasno skažen ali mu je začasno hudo ali za vselej v manjši meri okvarjeno zdravje, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.
- (2) Če poškodovani zaradi poškodbe iz prejšnjega odstavka umre, se storilec kaznuje z zaporom od enega do desetih let.
- (3) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom do dveh let.
- (4) Če je storilec dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storil na mah, ker ga je poškodovanec brez njegove krivde z napadom ali hudimi žalitvami močno razdražil, se kaznuje z zaporom do treh let.

Posebno huda telesna poškodba - 124. člen

- (1) Kdor koga tako hudo telesno poškoduje ali mu prizadene tako hudo škodo na zdravju, da je bilo zaradi tega v nevarnosti življenje poškodovanca, ali je uničen ali za vselej in zelo oslavljen pomemben del njegovega telesa ali pomemben organ ali je postal poškodovani zaradi tega za vselej nezmožen za vsakršno delo ali je ostal skažen ali mu je bilo za vselej hudo okvarjeno zdravje, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.
- (2) Če poškodovani zaradi poškodbe iz prejšnjega odstavka umre, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.
- (3) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom do treh let.
- (4) Če je storilec dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storil na mah, ker ga je poškodovanec brez njegove krivde z napadom ali hudimi žalitvami močno razdražil, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

Zapustitev slabotne osebe - 129. člen

Kdor pusti osebo, ki mu je bila zaupana ali za katero sicer mora skrbeti, brez pomoči v razmerah, ki so nevarne za življenje ali zdravje, se kaznuje z zaporom do dveh let.

Kršitev enakopravnosti - 131. člen

- (1) Kdor zaradi razlike v narodnosti, rasi, barvi, veroizpovedi, etnični pripadnosti, spolu, jeziku, političnem ali drugačnem prepričanju, spolni usmerjenosti, premoženjskem stanju, rojstvu, genetski dediščini, izobrazbi, družbenem položaju ali kakšni drugi okoliščini prikrajša koga za katero izmed človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki so priznane od mednarodne skupnosti ali določene z ustavo ali zakonom, ali mu takšno pravico ali svoboščino omeji ali kdor na podlagi takšnega razlikovanja komu da kakšno posebno pravico ali ugodnost, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.
- (2) Enako se kaznuje, kdor preganja posameznika ali organizacijo zaradi zavzemanja za enakopravnost ljudi.
- (3) Če stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic, se kaznuje z zaporom do treh let.

Prisiljenje - 132. člen

- (1) Kdor koga s silo ali resno grožnjo prisili, da kaj stori ali opusti ali da kaj trpi, se kaznuje z zaporom do enega leta.
- (2) Pregon se začne na predlog.

Neupravičena osebna preiskava - 136. člen

- (1) Kdor neupravičeno preišče drugega ali stvari, ki jih ima ta na sebi ali s seboj, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.
- (2) Če stori dejanje iz prejšnjega odstavka uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic, se kaznuje z zaporom do dveh let.
- (3) Poskus dejanj iz prvega in drugega odstavka tega člena je kazniv.
- (4) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog.

Neupravičeno prisluškovanje in zvočno snemanje - 137. člen

- (1) Kdor neupravičeno s posebnimi napravami prisluškuje pogovoru ali izjavi, ki mu ni namenjena, ali jo zvočno snema, ali kdor tak pogovor ali tako izjavo neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek predvaja ali kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznani, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.
- (2) Enako se kaznuje, kdor zvočno snema njemu namenjeno zaupno izjavo drugega brez njegovega soglasja z namenom, da bi tako izjavo zlorabil, ali kdor tako izjavo neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek predvaja ali ji kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznani.
- (3) Če stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic ali poskusi to storiti, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.
- (4) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog, za dejanje iz drugega odstavka pa na zasebno tožbo.

Neupravičeno slikovno snemanje - 138. člen

- (1) Kdor neupravičeno slikovno snema ali naredi slikovni posnetek drugega ali njegovih prostorov brez njegovega soglasja in pri tem občutno poseže v njegovo zasebnost ali kdor tako snemanje neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek prikazuje ali kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznani, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.
- (2) Če stori dejanje iz prejšnjega odstavka uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic ali poskusi to storiti, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.
- (3) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog.

Posilstvo - 170. člen

- (1) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali z njim izenačenim spolnim ravnanjem, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje in telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.
- (2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.
- (3) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali z njim izenačenem spolnem ravnanju, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.
- (4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolno nasilje - 171. člen

- (1) Kdor uporabi silo ali zagrozi osebi drugega ali istega spola z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do desetih let.
- (2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.
- (3) Kdor osebo drugega ali istega spola prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali

njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.

(4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec ali storilka živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let - 173. člen

(1) Kdor spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo drugega ali istega spola, ki še ni stara petnajst let, se kaznuje z zaporom od treh do osmih let.

(2) Kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka s slabotno osebo, ki še ni stara petnajst let, ali tako, da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od petih do petnajstih let.

(3) Učitelj, vzgojitelj, skrbnik, posvojitelj, roditelj, duhovnik, zdravnik ali druga oseba, ki z zlorabo svojega položaja spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo, ki še ni stara petnajst let in mu je zaupana v učenje, vzgojo, varstvo ali oskrbo, se kaznuje z zaporom od treh do desetih let.

(4) Kdor v okoliščinah iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena kako drugače prizadene spolno nedotakljivost osebe, ki še ni stara petnajst let, se kaznuje z zaporom do petih let.

Kršitev spolne nedotakljivost z zlorabo položaja - 174. člen

(1) Kdor zlorabi svoj položaj in tako pripravi osebo drugega ali istega spola, ki mu je podrejena ali od njega odvisna, k spolnemu občevanju, ali da stori oziroma trpi kakšno drugo spolno dejanje, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Učitelj, vzgojitelj, skrbnik, posvojitelj, roditelj ali druga oseba, ki z zlorabo svojega položaja spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo, staro nad petnajst let, ki mu je zaupana v učenje, vzgojo, varstvo in oskrbo, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

Zloraba prostitucije - 175. člen

(1) Kdor zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji druge osebe ali kdor s silo, grožnjo ali preslepitvijo navede, pridobi ali spodbudi drugo osebo k prostituciji, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno proti mladoletni osebi ali proti več osebam ali v okviru hudodelske združbe, se storilec kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva - 176. člen

(1) Kdor osebi, mlajši od petnajst let, proda, prikaže ali z javnim razstavljanjem ali kako drugače omogoči, da so ji dostopni spisi, slike, avdiovizualni ali drugi predmeti pornografske vsebine, ali ji pokaže pornografsko ali drugačno seksualno predstavo, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

(2) Kdor zlorabi mladoletno osebo za izdelavo slik, avdiovizualnih ali drugih predmetov pornografske ali drugačne seksualne vsebine, jo uporabi za pornografsko ali drugačno seksualno predstavo ali taki predstavi vedoma prisostvuje, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(3) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor proizvede, razširi, proda, uvozi, izvozi ali drugače ponudi pornografsko ali drugačno seksualno gradivo, ki vključuje mladoletne osebe ali njihove realistične podobe, ali kdor poseduje tako gradivo, ali razkriva identiteto mladoletne osebe v takem gradivu.

(4) Če je bilo dejanje iz drugega ali tretjega odstavka tega člena storjeno v hudodelski združbi za izvrševanje takih kaznivih dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(5) Pornografsko ali drugačno seksualno gradivo iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena se vzame ali njegova uporaba ustrezno onemogoči.

Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog - 186. člen

(1) Kdor neupravičeno proizvaja, predeluje, prodaja ali ponuja naprodaj ali zaradi prodaje kupuje, hrani ali prenaša ali posreduje pri prodaji ali nakupu ali kako drugače neupravičeno daje v promet rastline ali substance, ki so razvrščene kot prepovedane droge ali nedovoljene snovi v športu, ali predhodne sestavine, ki se uporabljajo za izdelavo prepovedanih drog, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Kdor prodaja, ponuja na prodaj ali brezplačno deli prepovedano drogo ali predhodno sestavino za izdelavo prepovedanih drog mladoletni osebi, duševno bolni osebi, osebi z začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalostjo ali osebi, ki je v postopku odvajanja od odvisnosti ali rehabilitacije ali če stori dejanje v vzgojnih ali izobraževalnih ustanovah ali v njihovi neposredni bližini, v zaporih, v vojaških enotah, v javnih lokalih ali na javnih prireditvah, ali stori dejanje iz prvega odstavka javni uslužbenec, duhovnik, zdravnik, socialni delavec, učitelj ali vzgojitelj in pri tem izkorišča svoj položaj ali kdor za izvrševanje omenjenega dejanja uporablja mladoletne osebe se kaznuje z zaporom od treh do petnajst let.

(3) Če je dejanje iz prvega in drugega odstavka storjeno v hudodelski združbi za izvedbo takih dejanj, ali če je storilec tega dejanja organiziral mrežo prekupčevalcev ali posrednikov, se kaznuje z zaporom od petih do petnajstih let.

(4) Kdor brez pooblastila izdeluje, nabavlja, ima ali daje v uporabo opremo, snovi ali predhodne sestavine, za katere ve, da so namenjene za izdelavo prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(5) Prepovedane droge ali nedovoljene snovi v športu in sredstva za njihovo izdelovanje ter prevozna sredstva, uporabljena za prevoz in hrambo drog ali nedovoljenih snovi v športu, se vzamejo.

Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu - 187. člen

(1) Kdor napelje drugega k uživanju prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu ali mu jih da, da jih uživa on ali kdo

drug, ali kdor da na razpolago prostore za uživanje prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu ali kako drugače omogoči drugemu, da uživa prepovedane droge ali nedovoljene snovi v športu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.

(2) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka proti več osebam, proti mladoletni osebi, duševno bolni osebi, osebi z začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalostjo ali osebi, ki je v postopku odvajanja od odvisnosti ali rehabilitacije ali če stori dejanje v vzgojnih ali izobraževalnih ustanovah ali v njihovi neposredni bližini, v zaporih, v vojaških enotah, v javnih lokalih ali na javnih prireditvah, ali stori dejanje iz prvega odstavka javni uslužbenec, duhovnik, zdravnik, socialni delavec, učitelj ali vzgojitelj in pri tem izkorišča svoj položaj, se kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(3) Prepovedane droge, nedovoljene snovi v športu in pripomočki za njihovo uživanje se vzamejo.

Nasilje v družini - 191. člen – GLEJ ŠE KOMENTAR OB KONCU TEGA OPOMNIKA!

(1) Kdor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, ga zalezuje, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka v kakšni drugi trajnejši življenjski skupnosti.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka storjeno proti osebi, s katero je storilec živel v družinski ali drugi trajnejši skupnosti, ki je razpadla, je pa dejanje s to skupnostjo povezano, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje - 192. člen – GLEJ ŠE KOMENTAR OB KONCU TEGA OPOMNIKA!

(1) Starši, skrbnik, rejnik ali druga oseba, ki hudo krši svoje dolžnosti do otroka, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Starši, skrbnik, rejnik ali druga oseba, ki sili otroka k pretiranemu delu ali k delu, ki ni primerno njeni starosti, ali jo iz koristoljubnosti navaja k beračenju ali drugim dejanjem, ki so škodljiva za njen razvoj, ali z njo surovo ravna ali jo trpinči, se kaznuje z zaporom do petih let.

Kršitev družinskih obveznosti - 193. člen – GLEJ ŠE KOMENTAR OB KONCU TEGA OPOMNIKA!

(1) Kdor hudo zanemara družinske obveznosti, ki jih ima po zakonu, in tako pusti v težkem položaju družinskega člana, ki ne more sam skrbeti zase, se kaznuje z zaporom do dveh let.

(2) Če sodišče izreče pogojno obsodbo, lahko naloži storilcu, da mora redno izpolnjevati svoje dolžnosti skrbi, vzgoje in preživljanja.

Tatvina - 204. člen

(1) Kdor vzame komu tujo premično stvar, da bi si jo protipravno prilastil, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je vrednost ukradene stvari majhna in si je storilec hotel prilastiti stvar take vrednosti, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(3) Pregon za dejanje iz prejšnjega odstavka se začne na predlog.

(4) Če je storilec vrnil oškodovancu ukradeno stvar, preden je zvedel, da je uveden kazenski postopek, se mu sme kazen odpustiti.

Izsiljevanje - 213. člen

(1) Kdor, zato da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist, s silo ali resno grožnjo koga prisili, da kaj stori ali opusti v škodo svojega ali tujega premoženja, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor, zato da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist, komu zagrozi, da bo o njem ali njegovih bližnjih odkril kaj, kar bi škodovalo njihovi časti ali dobremu imenu, in ga s tem prisili, da v škodo svojega ali tujega premoženja kaj stori ali opusti.

(3) Če dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storita dve ali več oseb ali če je storjeno z uporabo orožja ali nevarnega orodja ali na posebej surov in poniževalen način, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(4) Če je bilo dejanje iz prejšnjih odstavkov storjeno v hudodelski združbi, se storilec kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

Poškodovanje tuje stvari - 220. člen

(1) Kdor tujo stvar poškoduje, uniči ali napravi neuporabno, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

(2) Če je povzročena škoda velika, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.

(3) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog.

Opustitev ovadbe kaznivega dejanja ali storilca - 281. člen

(1) Kdor ve za storilca kaznivega dejanja, za katero je z zakonom predpisana kazen najmanj petnajstih let zavora ali dosmrtnega zavora, ali kdor samo ve, da je bilo tako dejanje storjeno, pa tega ne naznani, čeprav je od take ovadbe odvisno, da se storilec ali dejanje pravočasno odkrije, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Uradna oseba, ki zavestno opusti ovadbo kaznivega dejanja, za katero zve pri opravljanju svoje službe, če je zanj z zakonom predpisana kazen treh ali več let zavora, storilec pa se preganja po uradni dolžnosti, se kaznuje z zaporom do treh let.

(3) Kdor opusti ovadbo, se ne kaznuje, če je storilec zakonec, oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, krvni sorodnik v ravni vrsti, brat ali sestra, posvojitelj ali posvojenec ali če je zagovornik, zdravnik ali spovednik storilca. Ker se katera od oseb iz tega odstavka razen zagovornika, zdravnika ali spovednika ne kaznuje

za opustitev ovadbe iz prvega odstavka tega člena, se za opustitev ovadbe ne kaznuje niti njen zakonec niti oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti niti partner iz registrirane istospolne partnerske skupnosti.

Nasilništvo - 296. člen

- (1) Kdor z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče kaznuje, ga s silo ali grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja ali mu jemlje svobodo gibanja, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v podrejen položaj, se kaznuje z zaporom do dveh let.
- (2) Če dejanje iz prejšnjega odstavka storita dve ali več oseb ali če je bilo hudo ponižanih več oseb ali če storilec drugega lahko telesno poškoduje, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.
- (3) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor povzroča nasilje ali ogroža varnost drugih na športnih prireditvah ali v zvezi s temi prireditvami.

Javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti - 297. člen

- (1) Kdor javno spodbuja ali razpihuje narodnostno, rasno, versko ali drugo sovraštvo, razdor ali nestrpnost, ali spodbuja k drugi neenakopravnosti zaradi telesnih ali duševnih pomanjkljivosti ali spolne usmerjenosti, se kaznuje z zaporom do dveh let.
- (2) Enako se kaznuje, kdor javno širi ideje o večvrednosti ene rase nad drugo ali daje kakršnokoli pomoč pri rasistični dejavnosti ali zanika, zmanjšuje pomen, odobrava, omalovažuje, smeši ali zagovarja genocid, holokavst, hudodelstvo zoper človečnost, vojno hudodelstvo, agresijo ali druga kazniva dejanja zoper človečnost.
- (3) Če je dejanje iz prejšnjih odstavkov storjeno z objavo v sredstvih javnega obveščanja se kaznuje tudi urednik oziroma tisti, ki ga je nadomeščal, s kaznijo iz prvega ali drugega odstavka tega člena, razen če je šlo za prenos oddaje v živo in dejanj iz prejšnjih odstavkov ni mogel preprečiti.
- (4) Če je dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storjeno s prisilo, grdim ravnanjem, ogrožanjem varnosti, sramotitvijo narodnostnih, narodnih ali verskih simbolov, poškodovanjem tujih stvari, skrunitvijo spomenikov, spominskih znamenj ali grobov, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.
- (5) Če stori dejanja iz prvega ali drugega odstavka tega člena uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali pravic, se kaznuje z zaporom do petih let.
- (6) Sredstva in predmeti s sporočili iz prvega odstavka tega člena, pa tudi pripomočki, namenjeni za njihovo izdelovanje, razmnoževanje in razpečevanje, se vzamejo ali njihova uporaba ustrezno onemogoči.

Oviranje verskih obredov- 311. člen

Kdor ovira, prepreči ali moti verski obred ali kdor se na kraju, ki je temu namenjen, žaljivo obnaša, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

Povzročitev splošne nevarnosti - 314. člen

- (1) Kdor s požarom, povodnjo, eksplozijo, strupom ali strupenim plinom, ionizirajočim sevanjem, motorno silo, električno ali kakšno drugo energijo ali kakšnim drugim splošno nevarnim dejanjem ali sredstvom ali opustitvijo dejanja, ki bi ga moral storiti za zagotovitev splošne varnosti ljudi in premoženja, povzroči nevarnost za življenje ljudi ali premoženje velike vrednosti, se kaznuje z zaporom do petih let.
- (2) Kdor z eksplozivom ali drugim nevarnim dejanjem in sredstvom, z namenom izsiljevanja, zastraševanja, prisiljenja k storitvi ali opustitvi nekega drugega dejanja, maščevanja ali pridobitve premoženjske ali nepremoženjske koristi sebi ali komu drugemu, načrtuje, poskusi ali izvede nevarno dejanje, pri katerem je ali bi bila ogrožena varnost ljudi ali premoženja večje vrednosti, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let.
- (3) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka iz malomarnosti, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.
- (4) Če ima dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena za posledico hudo telesno poškodbo ene ali več oseb ali veliko premoženjsko škodo, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega in drugega odstavka z zaporom do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom do petih let.
- (5) Če ima dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega odstavka z zaporom od enega do petnajstih let, za dejanje iz drugega odstavka z zaporom najmanj petnajstih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom do osmih let.

Neodvrnitev nevarnosti - 321. člen

- (1) Kdor ne naznani pravočasno pristojnemu organu ali organizaciji ali sicer ne stori vsega, kar je potrebno, da se odvrne požar, povodenj, eksplozija, prometna nesreča, ekološka nesreča ali kakšna druga nevarnost za življenje ljudi ali čezmerno obremenitev okolja ali premoženje večje vrednosti, čeprav bi to lahko storil brez nevarnosti zase ali za koga drugega, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.
- (2) Kdor komu s silo, grožnjo ali preslepitvijo prepreči, da bi storil, kar je potrebno, da se odvrne nevarnost za življenje ljudi, okolje ali premoženje večje vrednosti, se kaznuje z zaporom do dveh let.

Mučenje živali - 341. člen

- (1) Kdor surovo ravna z živaljo ali ji po nepotrebnem povzroča trpljenje, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev.
- (2) Kdor z dejanjem iz prejšnjega odstavka muči več živali, ali mučeno žival trajno hudo poškoduje ali na krut način povzroči njen pogin, se storilec kaznuje z zaporom do enega leta.

ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI

Opredelitev nasilja v družini - 3. člen

- (1) Nasilje v družini (v nadaljnjem besedilu: nasilje) je vsaka uporaba fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja enega družinskega člana proti drugemu družinskemu članu oziroma zanemarjanje družinskega člana iz prejšnjega člena (v nadaljnjem besedilu: žrtve) ne glede na starost, spol ali katerokoli drugo osebo okoliščino žrtve ali povzročiteljice oziroma povzročitelja nasilja (v nadaljnjem besedilu: povzročitelj nasilja).
- (2) Fizično nasilje je vsaka uporaba fizične sile, ki pri družinskem članu povzroči bolečino, strah ali ponižanje, ne glede na to, ali so nastale poškodbe.
- (3) Spolno nasilje so ravnanja s spolno vsebino, ki jim družinski član nasprotuje, je vanje prisiljen ali zaradi svoje stopnje razvoja ne razume njihovega pomena.
- (4) Psihično nasilje so ravnanja, s katerimi povzročitelj nasilja pri družinskem članu povzroči strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, ogroženosti in druge duševne stiske.
- (5) Ekonomsko nasilje je neupravičeno nadzorovanje ali omejevanje družinskega člana pri razpolaganju z dohodki oziroma upravljanju s premoženjem, s katerimi družinski član samostojno razpolaga oziroma upravlja ali neupravičeno omejevanje razpolaganja oziroma upravljanja s skupnim premoženjem družinskih članov.
- (6) Zanemarjanje je oblika nasilja, kadar oseba opušča dolžno skrb za družinskega člana, ki jo potrebuje zaradi bolezni, invalidnosti, starosti, razvojnih ali drugih osebnih okoliščin.

Posebno varstvo in skrb - 4. člen

- (1) Posebno varstvo pred nasiljem uživa mladoletni družinski član (v nadaljnjem besedilu: otrok).
- (2) Otrok je žrtev nasilja tudi, če je prisoten pri izvajanju nasilja nad drugim družinskim članom ali živi v okolju, kjer se nasilje izvaja.
- (3) Posebne skrbi pri obravnavanju nasilja in nudenju pomoči žrtvam so deležne starejše osebe in invalidi ter osebe, ki zaradi osebnih okoliščin niso sposobne skrbeti zase.

Dolžnost ravnanja - 5. člen

Organi in organizacije so dolžni izvesti vse postopke in ukrepe, ki so potrebni za zaščito žrtve glede na stopnjo njene ogroženosti in zaščito njenih koristi in pri tem zagotoviti spoštovanje integritete žrtve. Če je žrtev nasilja otrok, imajo koristi in pravice otroka prednost pred koristmi in pravicami drugih udeleženk oziroma udeležencev postopka.

Dolžnost prijave - 6. člen

- (1) Organi in organizacije ter nevladne organizacije, ki pri svojem delu izvedo za okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da se izvaja nasilje, so dolžni o tem takoj obvestiti center za socialno delo, razen v primeru, če žrtev temu izrecno nasprotuje in ne gre za sum storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.
- (2) Vsakdo, zlasti pa strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno varstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodov, mora ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti takoj obvestiti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je otrok žrtev nasilja.

Komentar:

Kazenski zakonik v 191., 192. in 193. členu opredeljuje tri kazniva dejanja, ki so povezana z nasiljem v družini in se vsa preganjajo po uradni dolžnosti, zato je prijava vedno obvezna!